

Toimetuskolleegium:

H. Aassalu, I. Adamson, E. Ait, E. Eelmaa, H. Hindpere, A. Kalamees,
F. Mandre, V. Metslaid, A. Ojalo (peatoimetaja)

Koostaja: U. Alik
Kaanekujundus: P. Urtson

KERJUSE KELMUSED

JAN SOLOVIC

Tragikomöödia kahes osas

Tegelased

GEJZA GALIBA, juuksur
GABIKA, tema naine
ALFRED CİCAK, juuksur
MRENICA, taksojuht
PIVONKA, miilitsavolinik
DR. PLNA, arst
IGNAC, kerjus
ANASTAZIA SLAMKOVA, õpilane
TUNDMATU MEES
CILKA, tänavatüdruk

ESIMENE OSA

Juuksuri töökoda ja selles vaid seda, mis lavastaja ja lavakujundaja arvates peab ühes juuksuritöökodas olema.

1. ETTEASTE. CİCAK JA CILKA.

CİCAK (*teeb keset ruumi krapist kost-va muusika saatel hommikuõimlemist*).

CILKA (*ilmub uksele ja silmitseb teda mõne hetke*).

CİCAK (*märkab Cilkat, tema liigutused jäävad pikkamisi aeglasemaks, kuni ta tardub ebaloomulikult kummargil asendisse*).

CILKA (*tõmbab enda järel ukse kinni ja tuleb lähemale*).

CİCAK (*kogub end, keerab raadio kinni, astub rangelt oma töötooli juurde peegli ees, seisab vaikides, pöörab siis istmepadja ringi ning osutab ükskõikse küelliigutusega toolile*): Palun!

CILKA (*vangutab tummalt pead*).

CİCAK: Juuksed?

CILKA: Ei.

CİCAK: Habe?

CILKA (*sirutab käe välja*): Raha!

CİCAK: Raha?

CILKA: Sa, kallike, arvasid, et kaodu käest nagu tina tuhka?

CİCAK: Mida sa minust tahad, muusike?

CILKA: Tead hästi. Sul on ju sensatsiooniline mälu. Tänaseks teeb kokku kaksteist tuhat kolmsada kuuskümmend viis krooni.

CİCAK: Pole minu laps.

CILKA: Aga kui ta on nagu sinu suust kukkunud.

CİCAK: Ja sellepärast pidid sa mulle siia järele ronima? Iga silmapilk tuleb minu šeff, tulevad kunded...

Me ei saa ju siin tõsiselt rääkida.
CILKA: Aga kus siis? Kus sa elad, kallike? Kujuta ette, isegi poliitseis ei teata.

CİCAK: Sa käisid miilitsas? (*Kargab Cilka juurde ja haarab tal kõrist kinni*). Vereimeja, kaan!

CILKA: Nüüd olen kaan, enne olin tibuke. Väga armsad loomad mõlemad, aga minu käest sa ei pääse, sa...

2. ETTEASTE.

GALIBA JA EELMISED.

GALIBA (*ilmub uksele*).

CİCAK (*tõmbab Cilka ligi ja teeb, nagu suudleks teda kaelale*).

CILKA: Ma teadsin, me jõuame kokkuleppele.

GALIBA: Oi, vabandage... vabandage!

CİCAK: Pole viga, pole viga. Ainult rahu, härra kolleeg... (*Tõukab Cilkat ukse poole*). Kuhu sa lähed, tibuke?

CILKA: Sa tead, ma ootan sind, kallike.

CİCAK: Ainult ära ennast külmeta... Mine joo tass kohvi!

CILKA: Ära minu pärast muretse. Mina sinu käest juba ei kao. Millal sa lõpetad?

CİCAK: Millal?... No... õieti ei tea, härra šeff, kui kaua täna võib minna?

GALIBA: Tehke, kuidas soovite, härra kolleeg.

CILKA (*Galibale*): Te olete väga lahke. Täna teid!

CICAK: Siis õhtul, südameke, eks ole?
 CILKA: Muidugi, kallike.
 CICAK (*tõukab Cilka teda suudeldes uksest välja*):
 CILKA (*Galibale*): Nägemiseni, härra šeff!
 GALIBA (*kui on Cicákiga kahekesi jäänud*): Vaata aga vaata, härra kolleeg. Seda lapsukest pole ma siin veel näinud.
 CICAK: Ei ole midagi tõsist.
 GALIBA: Tema aastates?
 CICAK: Vaesed naised, hirmus, kuidas nende näost on näha... Nood aastad.
 GALIBA: Et ma ei unustaks... (*Ulatab Cicákile ümbriku*). Selle tähtkirja võtsin viimati mina teie eest vastu.
 CICAK (*pöörab kirja pelglikult sõrmede vahel*): Juba jälle? Issakene, nähtavasti ei ole kohtutel muud teha, kui inimesi ähvardada ja neid kirjadega pommitada.
 GALIBA: Mina teie asemel...
 CICAK: Mida te mulle soovitate?
 GALIBA: Teil on ainult kaks võimalust. Kas võtate ta ära või klõpsutate rahakoti raudu.
 CICAK: Kuid ma ei võta teda ära ja pole mul kuskilt ka raha võtta. Järelikult... tuleb leida veel kolmas võimalus.
 GALIBA: Siis jääb üle ainult vangima. Seal aga kantakse selle eest hoolt, et teil oleks, millega maksta ning pealegi protsentidega.
 CICAK (*kälgardab ümbriku kokku ja viskab prügikasti*):
 GALIBA (*kohkunult*): Härra kolleeg! See on ju ametlik kiri. (*Võtab kirja prügikorvist välja*).
 CICAK: Mina pole seda vastu võtnud. Teie kirjutasite alla.
 GALIBA (*võtab kokkurüüstatud ümbrikust kirja välja*): Oot-oot, härra kolleeg... Kaksteist tuhat.
 CICAK: Ja peenikest pealekauba...
 GALIBA: Kas teate, et sellest pais-
 tab teile vähemalt aasta?
 CICAK: Aga teie... Kas te suudaksite... niisama... täiesti ükskõik-
 selt pealt vaadata, kui mind tul-
 lakse... nii-ütelda... kinni nabima?
 Teil on üks kama kõik? Omaenda
 süütu kolleegi laseksite trellide
 taha tirida, ehkki te teate, et...
 GALIBA: Mida ma tean?... Mina ei
 tea midagi.

3. ETTEASTE.

GALIBA, CICAK JA MRENICA.

MRENICA (*siseneb*): Head hommikut!
 CICAK (*kargab oma tooli juurde, kuid Mrenica vaid noogutab talle ning istub Galiba toolile*):
 GALIBA: Kellele head, kellele halba.
 MRENICA: Kuidas nii?
 GALIBA: Mõni peab siin terve päev karvakasvanud peade ümber tantsi-
 ma, mõni aga läheb rahumeeli pä-
 rast õist vahetust koju tuduma.
 MRENICA: Ei soovita ma teile min-
 git õist vahetust... ega midagi ni-
 sugust, mis juhtub inimesega vaid
 üks kord elus.
 GALIBA: Kas täna öösi juhtus siis
 midagi tõsist? Ärge mängige korra-
 like inimeste närvidel, härra Mre-
 nica!
 MRENICA: Eks ma siis räägi lühi-
 dalt, paari sõnaga...
 CICAK: Tapeti keegi?
 MRENICA: Oh ei...
 CICAK: Mis siis lahti?
 MRENICA: See võis kella kahe pai-
 ku olla. Hommikust poole ööd...
 CICAK: Siis on ju pime nagu kotis.
 MRENICA: Tulid baarist. Tüdruk võis
 ehk seitsmeteistkümmene olla, aga
 mees umbes teie aastates, härra
 Cicák. Tüürisid otsejoones minu
 poole peatusesse. Mina lakku täis
 inimesi peale ei võta, aga need ei
 olnud väga... Tüdruk esialgu luk-
 sus. Ma ei jõudnud veel korrali-
 kult gaasilegi vajutada, kui mõle-
 mad kukkusid tagaistmele pikali.
 GALIBA: Pikali?
 MRENICA: Mina annan gaasi juur-
 de ja kujutage ette... tüdruk hak-
 kab ennast riidest lahti võtma. Na-
 gu oma kodus. Võtab riidest lah-
 ti...
 GALIBA: Issand hoidku!
 CICAK: Pidi lausa hull olema.
 MRENICA: Ja mees tegi sedasama.
 Viskas pintsaku mulle esimese ist-
 me peale. Mina ütlen, no kuulge!
 Aga nemad — justkui kurdid.
 CICAK: Ise ütlesite, et tüdruk luk-
 sus.
 MRENICA: Enne kui musutama hak-
 kasid.
 CICAK: Kas siis juhtus ka midagi?
 MRENICA: Mina müidugi, et noh,
 tuvikesed, nii ei lähe. Et mina olen
 taksojuht ja see on takso, aga mit-
 te...
 CICAK: Aga nemad?

MRENICA: Ei tee väljagi. Ma rää-
 gin, et kutsun miilitsa. Mees mulle,
 ärgu ma segagu, et tema maksab
 hästi. Mõtelge, missugune häbema-
 tus! Esiotsa mõtlesin, et teen talle
 ühe tulise, aga tema võtab tõesti
 raha välja, pistab sajalise pihku ja
 pöörab, et sina sõida, kui tema
 tahab ja kuhu tahab. Aga kui mina
 tahan rohkem, siis tema annab roh-
 kem.
 CICAK: Mis siis häda! Nii tasub tööd
 teha.
 GALIBA: Aga mis teie tegite?
 CICAK: Kesse loll on, müidugi sõitis.
 MRENICA: Nojaa... sõitsin.
 GALIBA: Seda ma poleks teist küll
 uskunud.
 MRENICA: Miks mitte? Minu kohu-
 sus on ju inimesi vedada.
 GALIBA: Vedada korralikke inime-
 si... Seda küll, aga...
 MRENICA: Mis aga?
 CICAK: Aga mis need kaks... kas
 nad... kuidas seda viisakalt nime-
 tadagi...
 MRENICA: Jätke, mehed!

4. ETTEASTE.

IGNAC JA EELMISED.

IGNAC (*ilmub uksele, ei ütle sõnagi, ainult kõriseb, ta on habetunud ja räpane*):
 GALIBA (*märkab teda esimesena ja pöördub ametivennaliku kahjuröö-
 muga Cicáki poole*): Härra kolleeg!
 Härra! tahab habet ajada!
 CICAK (*astub pärast lühikest pausi
 ennast kogudes ukse juurde ja pis-
 tab Ignácile mõned mündid pihku*):
 IGNAC (*võtab raha valmisolevalt vas-
 tu, kuid ei mõtlegi ära minna, vaid
 viilab väriseva käega oma pikale
 habemele*):
 GALIBA: Habe? Ignác, kas habe?
 IGNAC (*noogutab ja tõmbab ukse en-
 da järel kinni*):
 CICAK (*võtab pahaselt rahakotist
 veel mõne mündi*): Sähke... pist-
 ke tasku, Ignác! Minge jooge kann
 õlut!
 IGNAC: Olut?
 CICAK: Istub hästi... hommikusel
 ajal. Habeme aga ajame pärast lõu-
 nat ära. Mul praegu pole aega.
 Pärast lõunat, eks ole?
 IGNAC (*pärast pausi*): Pärast lõu-
 nat? Mul ükstapuha. Enne lõunat
 või pärast lõunat.

CICAK: Tõsijutt, teil on ju aega
 laialt.
 IGNAC: Siis pärast lõunat... (*Teeb
 minekut*).
 CICAK (*lööb ukse tema järel mürtsti
 kinni*): Ole sa lahke. Mõnel sajab
 öösel sajaseid tasku, mõni jälle oh-
 verdagu viimased krossid vaesele
 vanamehele.
 GALIBA: Teil veab, härra kolleeg.
 Ainult kuhu ma need teie kaks kun-
 det pärast lõunat saadan?
 CICAK: Saate, kuhu tahate, see on
 teie asi. Muidu on siin pärast jälle
 pisikesi loomakesi nii palju, et pea-
 me kaks korda desinfitseerima.
 MRENICA (*kellel vahepeal on pool
 nägu puhtaks kaabitud*): Kujutage
 ette, ei tahtnud mind ära tunda.
 Pelgab mind.
 GALIBA: Ignác?
 MRENICA: Ta on mulle mullutalvest
 saadik võlgu.
 CICAK: Ma loodan, et te ei hakka
 seda ometi kerjuselt sisse nõudma.
 MRENICA: Kõik on lollid, kes talle
 kas või kümneline annavad.
 CICAK: Nonoh?
 MRENICA: Magab jumalamuidu kus
 juhtub, paneb jumalamuidu nahka
 kõigi ümbruskonna sööklate jäänu-
 sed, mõni leskmutike annab talle
 jumalamuidu mõne kadunud mehe
 riidehilbu. Meie Ignác saab kõik ju-
 malamuidu. Ja sealjuures veel ker-
 jab lõbusasti isegi laupäeviti ja
 pühapäeviti, pinssi võtab nagu iga
 teinegi, aga kui ta mullutalv pool-
 külmunult silla alt leiti, siis esime-
 ne, mida tegid head inimesed, oli
 see, et toppisid ta minu autosse ja
 armas Mrenica kihutagu Ignáciga
 haiglasse. Aga seal, kullakesed,
 vaevalt hingas, kuid kaelas rippu-
 vat kukrut lahti ei lasknud.
 CICAK: Kukrut?
 MRENICA: Ja need mõned päevad,
 mis ta seal sooja käes pikutas, hol-
 dis kukrust kõvasti kinni. Ükski õde
 ei tohtinud kukrut isegi sõrmega
 puudutada.
 CICAK: Kukrut?
 MRENICA: Raha pungil täis.
 GALIBA (*lõpetab habemeajamise*):
 Palun väga!
 MRENICA (*tõuseb ja silmitseb ennast
 peeglist*):
 CICAK: Teie, härra Mrenica, olete ka
 pärast habemeajamist näost kuidagi
 loppis.

GALIBA: Mis ime pärast niisugust ööd.

CICAK: Võib-olla saite peale sajase ka midagi natuuras...

MRENICA: Ah, jätke oma jutt!

GALIBA: Härra Mrenica, üks te tea, et näiljas põrsas ei näe muud kui maisipõldu unes.

MRENICA (*Cicákile*): Ma loodan, et sellest mitte üks sõna mitte kuulil...

CICAK: Mis meie vahel kuulnud, härra Mrenica, see kaob nagu kivi vette...

MRENICA: Iseäranis sellele oma...

GALIBA: Või veel! Ta on ju alles laps, alaealine. Ja peale selle, nagu näete, on tal täna sinine esmaspäev. Niisugused need praeguse aja õpilased on.

MRENICA: Ja saab lõputunnistuse kätte, nii et pole asigi...

GALIBA: Selles asjas pole meil sõnagi öelda.

CICAK: Nad on meie juures ju ainult praktikal.

MRENICA: Seda jah, teie juures on nad ainult praktikal. (*Teeb minekut.*)

CICAK: Kesse tänapäeval saab praktikandile midagi õpetada. Mitte midagi ei saa...

GALIBA (*Cicákiga kahekesi*): No mis te selle peale kostate, härra kolleeg?

CICAK: Oleneb sellest, mida te mõtlete.

GALIBA: Kes oleks võinud niisugust asja uskuda.

CICAK: Ei ole sihukest võimu ega võimumeest, kes sunniks mind veel selles töökojas sellele kerjusele inimlikku väljanägemist andma.

GALIBA: Mõtelda ainult! On ikka raske rahadega inimesel.

CICAK: Kui kokku rehkendada... Pensioni on nüüd iseäranis pärast reguleerimist kindlasti tõstetud ja jootraha tuleb iga päev pealekauba. Ma annan pea, et tema jootrahad on palju suuremad kui meil kahe peale kokku. Suvisel ajal kohe kindlasti. Turistid otsivad meil ju kerjuseid lausa tikutulega taga. Mäletate seda inglasi, kellel me habet värvisime, kuidas ta lõugas, et me olevat kõik kerjused nende eest ära peitnud.

GALIBA: Ma ütlen teile, et sellel vana-nahkel on ka valuutat jalaga se-

gada. Võtke ainult kas või viimased kümme aastat kokku.

CICAK: Auto saaks kindlapähe istumise alla.

GALIBA: Jeesus Maria!

CICAK: Härra kolleeg, te teate hästi, et ma tühje sõnu ei tee, aga mis ma ütlen, on nagu aamen kirikus. Mõistlikud mehed on juba ammu ausa töö peale viilistanud. Kui me kõik need juukselõikamised ja habemeajamised nende aastate eest, mis ta siin on käinud, kokku võtaksime...

GALIBA: Juba sellestki koguneks kenake summa.

CICAK (*paljutähendavalt*): Härra kolleeg! Seda mõtet ei peaks me niisama lihtsalt peast välja viskama.

GALIBA: Mõtlete tõsiselt?

CICAK: Mõtlemine pole iial kellelegi kahju teinud.

GALIBA: Te ju kuulsite, et ta isegi poolsurnult rahakotti küünfega kinni hoidis.

CICAK: Teadagi, sellele küsimusele tuleb mõistusega läheneda.

GALIBA: Teie pea lõikab!

CICAK: Tssss!

GALIBA (*vaatab ehmunult ringi*).

CICAK: Võõra oma me ei taha, aga endal nahka nülgi kah ei lase.

GALIBA: Meie oma on muidugi meie oma, kuigi...

CICAK: Meie sul ei tee.

GALIBA: Teil on õigus.

CICAK: Nüüd on ainult küsimus: kuidas see raha kätte saada?

GALIBA: Ja kuidas jagada?

CICAK: Pooleks, *fifty-fifty*, härra Galiba.

GALIBA: Härra kolleeg, aga mis siis kui...

5. ETTEASTE.

PIVONKA JA EELMISED

PIVONKA (*siseneb*).

GALIBA (*muutub esimesel silmapilgul soolasambaks, aga kui mitte just hästi tuttavat müllitsavoliniku mündris meest on parasjagu uuritud, viitab Cicák väga teenistusvalmilt oma toolile*).

CICAK: Tere-tere, olge aga lahkel!

PIVONKA: (*paneb moeka vormimütsi nagisse*).

CICAK: Habe?

PIVONKA: Ei. Ainult juuksed.

CICAK: Palun, kuidas soovite. Kui juuksed, siis juuksed. Kõrge lõige, madal lõige?

PIVONKA: Keskmine.

CICAK: Olge lahkel! Kõik saab tehtud normide kohaselt.

PIVONKA: Ja võimalikult preiskurandis ettenähtud hindade kohaselt.

GALIBA (*laua taga ajalehte silmitse-des*): Meil on siiaaani ümmargused hinnad, mõned näarused hellerid oleme ikka alla jätnud.

CICAK: Siiaaani on meil kindlasti kõige odavam juuksuritöökoda Euroopas.

PIVONKA: Teil võiks ka vastav silt väljas olla.

CICAK: Paljugi, mis kõik võiks olla, aga ei ole, kas pole tõsi...

GALIBA (*lehti sorides*): Härra kolleeg, kuhu te jälle pilkelehe olete pannud?

CICAK: Ma pole toda kättegi võtnud.

GALIBA: Ole sa lahke. Keegi on jälle pihta pannud.

CICAK: Lihtsalt jube. Mille järel kõik inimeste näpud tänapäeval ei sügele.

PIVONKA: Kui meil ainult ajalehti varastataks, siis võiksim me oma riiki lausa paradiisiks pidada.

CICAK: Seda minagi.

PIVONKA: Ainuüksi tänase öö jooksul on kaks autot ära aetud, mootorratas, õllepoodi sisse murtud, üks vägistamiskatse, ja kõik ainult meie piirkonnas.

CICAK: Mina tühje sõnu ei tee, aga mis ma ütlen, on nagu aamen kirikus. See on lõpp. Niisuguse moraaliaga võib isegi mõni suurriik põhja minna, mis siis meist rääkida, eks ole tõsi...

GALIBA (*saadab Cicáki poole vihasid pilke*).

CICAK: Seda ütleb lihtne loogika. Mina oma nina poliitikasse ei pista. Ma ainult räägin, et inimesed...

GALIBA: Muide, seltsimees miilitsavolinik. Te justkui tulete öövalvest. Need autod ja mootorratas? Kui palju neist õnnestub kätte saada?

PIVONKA: Suhteliselt palju. Üheksakümmend protsenti. Autod saame harilikult paari-kolme päevaga kätte. Õnneks pole meie varastel rõhuvast enamikus bensiiniraha.

GALIBA: Üheksakümmend...

PIVONKA: Umbkaudu.

CICAK: Aga inimestega? Kuidas on lood inimestega?

PIVONKA: Inimestega? Mida te selle all mõtlete?

CICAK: Nojah, viimasel ajal loeme tihtilugu, et see ja see sealt ja sealt on teadmata kadunuks jäänud...

PIVONKA: Ah seda. Jah, inimestega on asjalood keerulisemad. Mõnikord kestab otsimine mitu kuud, mõnikord isegi aastaid.

CICAK: Isegi aastaid?

PIVONKA: Aga kõige tõsisemad juhtumid kriminalistikas on — teate missugused? Need, mida pole õnnestunud tänapäevani välja selgitada.

CICAK: Aga ometigi on meie tänapäeva kriminalistika ju...

PIVONKA: Kahtlemata, on väga kõrgel järjel.

GALIBA: Isegi aastaid?

PIVONKA: Teadagi, kui inimene läheb kaduma, siis on tuhandeid võimalusi. Enesetapp, mõrtsukatöö, põgenemine, salaja üle piiri minek, psühhopatoloogilised asjaolud... mida vaid tahate.

CICAK: Ma ütlen teile, teie töö peab aga paganama huvitav olema.

PIVONKA: Kuid seejuures vähetasuv.

GALIBA: Palun väga... misse tänapäeval tasuv on?

6. ETTEASTE.

ANASTAZIA JA EELMISED.

ANASTAZIA (*siseneb kuuteistkümnenda aastasele omase tülpunud näoga*): Hommikust...

GALIBA: Või hommikust? Millal see hommik täna oligi. Sellest on ju nii palju aega mööda, et enam hästi ei mäletagi.

ANASTAZIA: Ma olen tõbine.

GALIBA: Esita paber!

ANASTAZIA: Mis paber?

GALIBA: Arsti tõend.

ANASTAZIA: Käisin arstil. Meie oma tohter on puhkusel, tema asemel on mingi jõe vastik nõiamoor. Ei kirjutatud.

GALIBA: Nõiamoor? Kas kuulete? Kas sind nii õpetatakse vanemate inimeste kohta rääkima?

ANASTAZIA: Tõsijutt, mul on sant olla.

GALIBA: Mina usun ainult paberit

ja pitsatit. (*Topib talle harja pihku.*)

ANASTAZIA: Tõsijutt... (*Vahib peeglisse.*) Kas te mu näost ei näe?

GALIBA: Kord peab valitsema!

ANASTAZIA: Härra Alfréd?

CICAK: Mis on, kallike?

ANASTAZIA: On teil mingisuguseid pille?

GALIBA: See on siis noor sugupõlv! Elab juba kuueistkümnendaastasel pulbrite ja pillide peal.

CICAK: Kuskohal teil siis häda on, Anastázia?

GALIBA: Härra kolleeg, olge viisakas! Ta on alles laps.

CICAK: Aga on öeldud: laske lapsukesed minu juurde tulla.

ANASTAZIA (*sosistab Cicákile midagi kõrva*).

GALIBA (*läheb Anastázia juurde ja kahmab tal harja käest*): Kuulge, õpilane Slámková! Kui teil on tõepoolest paha, siis lahkuge otsekohe töökohalt. Täna päeva teile kirja ei panda.

ANASTAZIA: Tuleval nädalal lasen ennast niikuinii teisele kohale paigutada.

GALIBA: Kas kuulsite? Inimesel on temast kahju, aga tema näitab sulle hambaid.

CICAK: Aga siiski, Anastázia, ehk võiksite meile enne seda veel ühe väikese teene osutada?

GALIBA: Kõigepealt mine too õlut ja alles siis kerjaku voodisse!

ANASTAZIA: No kui teie, härra Alfréd, palute, eks ma siis...

CICAK (*annab talle raha*).

GALIBA: Ja et poleks leige nagu eelmine kord.

ANASTAZIA: Issanda halastus, nii palju mulinat ühe õlle pärast.

GALIBA (*pärast Anastázia lahku-mist*): Tema laseb ennast teisele kohale paigutada!

CICAK: Tal on selleks õigus. Täna-päeval on õpilastel kõige peale õigus. (*Pivonka juuksed on kammitud.*) Palun, olge lahked!

PIVONKA (*silmitseb end peeglist, sätib mütsi pähe, maksab arve ja annab Cicákile jootraha*).

CICAK: Seda küll ei tohiks, seltsimees miilitsavolinik.

GALIBA: Suurim tänu!

CICAK: Järgmine kord katsume plastilise lõike teha. Teil on ideaalsed juuksed.

PIVONKA: Mundri juurde kuulub ainult normikohane soeng.

GALIBA: Kuidas soovite. (*Kui uks Pivonka järel kinni paugatab.*) Kas kuulsite, härra kolleeg? Auto leivad nad üles kõige rohkem kolme päevaga, aga inimese...

CICAK: Võivad leida, kuid ei pea leidma.

GALIBA: Seda küll...

CICAK: Ma mõistan, kuhu te tüürite.

GALIBA: Isegi meelemärkuseteta olekus ei lasknud rahakotti lahti.

CICAK: Niuhti — ja ongi valmis, härra Galiba.

GALIBA: Kuis nii — niuhti?

CICAK (*võtab habemenoa ja teeb kõri kohal pika väljendusrikka liigutuse*).

GALIBA (*ajab kokkunult silmad pärani, väristab õlgu ja keerab selja*): Jumala pärast! Oh ei! Ei-ei! Nii võib vahele jääda. Sellesse suppi mina oma nina ei pista.

CICAK: Te oletegi juba pistnud, härra kolleeg.

GALIBA: Mina? Millal? Siamaani oma elus... Isegi jõulukala... ega harilikku hiirt, kõige pisemat hiirepojakest pole ma julgenud tappa.

CICAK: Mõtelge oma laste peale, härra kolleeg!

GALIBA (*kordab Cicákile käeliigutust*): Aga kas ilma selleta ei saa?

CICAK: Ainult rahu, härra kolleeg!

GALIBA: Ei! Mina selle peale ei lähe, teate, missuguse koleda karistuse järgi see lõhnab.

CICAK: Puhtalt tehtud töö puhul võime me igasugusest karistusest pääseda... Kuid...

GALIBA: Aga?... Kas ei saaks kuidagi teisiti? Kuivalt?

CICAK: Kuivalt? Mismoodi sa kuivalt saad? Kas Ignác siis vait jääb?

Kas ta siis lõuad peab?

GALIBA: Aga kas te arvate, et teda keegi usuks?

CICAK: Võib uskuda, kuid ei pea uskuma. Ma juhin teie tähelepanu ainult sellele, et on suur vahe, kas Ignáci jälgi otsida siit või... sealt.

GALIBA: Kust sealt?

CICAK: Kust, kust, kust? Isa Aabrami sülest. Teie ei oska ka asju lõpuni läbi mõelda.

GALIBA: Ei-noh, võib-olla on teil õigus.

CICAK: Mitte võib-olla, vaid päris kindlasti.

GALIBA: Aga mind võtab see asi ikkagi väheke värisema.

CICAK: Veri, ära värise!

GALIBA: Ta on ikkagi inimene.

CICAK: Mida ma teis, härra kolleeg, olen siamaani kõige rohkem hinnanud, on see, et te pole ial pikalt kõhelnud.

GALIBA: Ma ei kõhkle praegugi.

CICAK: Ulatage telefoniraamat!

GALIBA (*käskivaast toonist jahmut*): Mina — teile?

CICAK: Selles aktsioonis mängin šefi mina! Võttes arvesse teie nõrku ja rikutud närve.

GALIBA (*ulatab telefoniraamatu*).

CICAK (*lehitseb raamatut*): Kui keegi peaks vahepeal sisse astuma, siis mitte üks möh! (*Leiab numbrit*.) Neli — neli — kaheksa — neli — neli...

GALIBA: See on ju Alberti number?

CICAK (*telefoni juurest*): Teil on hiilgav mälu.

GALIBA: Pidage kinni, härra kolleeg! Me ju rääkisime, et kogu see asi... jääb ainult meie kahe vahele.

CICAK: Nojaa mis siis?

GALIBA: Albertit ärge sellesse asjasse segage!

CICAK (*valib numbrit*): Tss! Vaikust, härra kolleeg!

GALIBA: Ma ütlen teile, jätke Albert rahule!

CICAK: Hallo? Sina, Albert? — Servus, siin Fredy. Tervitus! Mul on sulle suur palve. — Kas oled nii lahke. Muidugi oled. Mina olen täna pärast lõunat sinu eest, sina aga võiksid kesknädalal minu eest olla. — Ah kesknädalal ei saa? Siis neljapäeval. — Hästi, Albert. Aga... Ma teadsin, et me lepime kokku. — On mõned pisikesed asjad õiendada. — No mis sa minust mõtled? — Niisiis, tänase õhtupooliku vean välja. Näed sa. Sulle klappib kah. Ela hästi!

GALIBA: Te... te tahate... kogu asja... juba täna?

CICAK: Nüüd kohe või mitte ialgi!

GALIBA: Härra kolleeg, et me ainult ülepeakaela ei toimiks.

CICAK: Te teate väga hästi, mitu korda aastas käib Ignác siin juukseid lõikamas.

GALIBA: Teil on õigus.

CICAK: Ei tee me midagi ülepeakaela. Me oleme ta õigus ütelda kel-

legi tähelepanu äratamata tänaseks juba siia tellinud.

GALIBA: Tõsijutt.

CICAK: Nüüd peame veel Belinkost lahti saama.

GALIBA: Tal pole kodus telefoni.

CICAK: Telefoni pole, aga see-eest armastab ta vihased viina visata. Me peame ta pudeli juurde meelitama. Veel enne lõunat.

GALIBA (*haarab Cicákile pea oma kätte vahele*): No on aga pea, küll lõikab, tõsijutt! Belinkot niisama lihtsalt pudeli küljest lahti ei saa.

7. ETTEASTE.

ANASTAZIA JA EELMISED.

ANASTAZIA (*toob õlled ja annab raha kõigepealt Cicákile, siis Galibale*): Kaks kakskümmend. Teie saate krooni veel reedese tühja pudeli eest.

GALIBA: Oige jah. Aga teinekord olge kundede juures vähe viisakam. Mõtlege ise, ikkagi miilits...

ANASTAZIA: Teie olete täna hommikul kindlasti pahema jalaga üles tõusnud...

CICAK (*õlle pealt vahutu lüripides*): Pahemaga või paremaga, kallike, sellel pole praegusel silmapilgul mingit tähtsust.

ANASTAZIA: Aga mina lähen tõepoolest paremat plekki saama.

GALIBA: Kas kuulete, härra kolleeg, mida tema räägib?

ANASTAZIA (*istub tühjale toolile ja keerutab end igavledes koos tooliga*): Kõik patrasid mulle suure suuga, et see on tänapäeval kõige parem jobi.

GALIBA: Mina sinu aastates küll ei mõtelnud ainult raha peale.

ANASTAZIA: Teil oli ju palju paremate asjade peale mõelda.

GALIBA (*Cicákile*): Vaat kus ninatark.

CICAK: Kuulge, Anastázia. Mul on üks salajutt. Aga jäägu see ainult meie, noorte inimeste vahele.

GALIBA (*saadab Cicákile tähendusrikka pilgu*).

ANASTAZIA (*kummardub usaldavalt Cicákile lähemale*).

CICAK: Kas teate, kus elab härra Belinko?

ANASTAZIA: Belinko?

CICAK: Käige tema juures ära!

ANASTAZIA: Nüüd kohe?
 CICAK: Täna päev saab teile tipp-topp kinni makstud. (*Võtab rahakoti*). Siin on teile bussiraha.
 GALIBA: Tal on ju kindel kuupalk.
 ANASTAZIA: Mis te selle näruse krooni pärast koonerdate.
 CICAK: Kui ta kodus pole, siis on nurga taga, tatibaaris.
 ANASTAZIA: Tatibaaris? Selge sott, see on teie keeles õllepood. Mis ma pean talle ütleva?
 CICAK: Kallike, ei ole midagi parata. Te kuulute kuidagi automaatselt meie kollektiivi. Me ei või teid eemale jätta.
 ANASTAZIA: Millest eemale jätta?
 CICAK: Nojah, kuidas ma teile seda seletan. Onnesoove võtame vastu alles veinikliasi taga.
 ANASTAZIA: Onnesoove?
 GALIBA (*on keeletu*).
 CICAK: Me siin härra Galibaga kahasse muide võitsime spordiloteeriil.
 ANASTAZIA: Tõsijutt?
 GALIBA: Jaa... aga...
 ANASTAZIA: Kui palju teile siis kukkus?
 CICAK: Ära sa ainult kellelegi sõnakest hing! Nii palju jätkub, et kutsume Belinko ja muidugi ka sinu, Anastázia, pidulikule lõunasõõgile.
 ANASTAZIA: Härra Alfréd, te saite esimese võidu?
 GALIBA: Kus sellega! Neli esimest korruga.
 ANASTAZIA: Teise?
 CICAK (*võtab jälle rahakoti välja*): Et teil, kuni me tuleme, ei tuleks seal Belinkoga niisama... kuiva suuga istuda...
 GALIBA: Härra kolleeg!
 ANASTAZIA: Härra Galiba, kas teil häbi pole! Nii palju raha ja teil on liitrist veinist kahju!
 GALIBA: Ma pole midagi niisugust ütelnud.
 CICAK: Lase jalga! Kui pudel on laua peal, siis tõmba traati, teata mulle!
 ANASTAZIA: Kas teie, härra Alfréd, ka tulete?
 GALIBA: Vaata aga vaata! Kuidas tal silmad särava löid. Kõik tõved on nagu käega pühitud.
 ANASTAZIA: Jätke palun, härra Galiba!
 GALIBA: Nüüd sa laseksid küll enast proua Cicákiks nimetada?

Siinemaani sa aina vihastasid seda nime kuuldes.
 ANASTAZIA: Härra Alfréd, ma loodan, et te ei tee välja rumalatest juttudest.
 CICAK (*teda ukseni saates*): Muidugi-mõista, muidugi. Tšao — me ootame!
 ANASTAZIA: Mul on täna vapustav päev! (*Lahkub*).
 GALIBA (*kahekesi Cicákiga*): Härra kolleeg? Mis see peab tähendama?
 CICAK: Kõik areneb plaanikohaselt.
 GALIBA: See plika võib meid sisse vedada.
 CICAK: Veri, ära värise! Lootke minule, ta isoleerib Belinko ja pärast lõunat on meil siin õhk absoluutselt puhas.
 GALIBA: Kui palju te talle andsite?
 CICAK: Pudeli raha.
 GALIBA: Kui tegemist on rahaga, siis olete te väga kergemeelne inimene.
 CICAK: Härra Galiba, mängus on suured investeeringud, ärme koonerdame krosside pärast.
 GALIBA: Kuid mina pean ju tõenäoliselt sellest, mis te talle andsite, poole kinni taguma. Mul praegu pole kaasas.
 CICAK: Ootame õhtuni, õhtuni, härra kolleeg. Ohtul on teil nii palju, et taote mulle kõik võlad kinni ja protsendid peale selle.
 GALIBA: Aga me pole ju kõige tähtsamat küsimust veel lahendanud.
 CICAK: Kuidas ei ole? *Fifty-fifty*.
 GALIBA: Teie jagate juba raha. Aga kuidas me sellele rahale ligi pääseme?
 CICAK: Sel silmapilgul, kui Ignác (*osutab Galiba toolile*) sellele toolile istub...
 GALIBA: Aga miks just sellele toolile? Miks mitte sellele?
 CICAK: See on kõõmes, detail.
 GALIBA: Seda küll. Seda ma tahaksingi teada. Iga detail tuleb läbi mõelda.
 CICAK: Seda minagi. Sellest silmapilgust peale on antud objekt meie valduses.
 GALIBA: Misasi? Misse meie valduses on?
 CICAK: Me peame töötama täiesti konspiratiivselt. Me tähistame kogu aktsiooni tingmärkidega.
 GALIBA: Uks silmapilk, ma kirjutan üles.

CICAK: Ei tohi! Mitte üks kriips! Teil on ju hiilgav mälu.
 GALIBA: Olgu, kuidas arvate.
 CICAK: Käesolevast hetkest peale on selle aktsiooni nimetus ainult meie vahel «Ka-ka».
 GALIBA: «Kaka?»
 CICAK: «Ka-ka!» See tähendab — kerjuse kelmused.
 GALIBA: Mis lollust te kõik välja ei mõtle?
 CICAK: Härra kolleeg...
 GALIBA: Olgu. Olen nõus.
 CICAK: Seda ma palungi.
 GALIBA: Te ütlesite, et paneme ta teie toolile.
 CICAK: Aga kui siin on mõned kunded...
 GALIBA: Mis on täiesti võimalik...
 CICAK: Siis peate kähku tegema.
 GALIBA: Mina?
 CICAK: Kui te Ignáci järjest minu kaela sokutate...
 GALIBA: Kõige mõistlikum oleks lasta tal oodata ja siis... (*Kargab ukse juurde*). Saate aru? Uks seestpoolt kinni keerata.
 CICAK: Selge see, et uks ei tohi lahti olla...
 GALIBA: Siis paneme kinni. Mis oleks, kui mina panen?
 CICAK: Olen nõus.
 GALIBA: Ja teie panete ta istuma.
 CICAK: Olgu pealegi...
 GALIBA: Mina kustutan tuled.
 CICAK: Tähelepandamatult.
 GALIBA: Teie hakkate teda seebitama...
 CICAK: Aga teie toote tagatoast selle kõige suurema mustapesukoti.
 GALIBA: Mina toon koti. Selge.
 CICAK: Ja siis...
 GALIBA: Teie teritate nuga.
 CICAK: Teie võtate lina sisse keeratud haamri kätte.
 GALIBA: Haamri?
 CICAK: Haamriga selja tagant on palju tõhusam kui habemenoaga.
 GALIBA: Aga mis oleks, kui mina teda seebitaksin?
 CICAK: See on kõõmes, detail.

8. ETTEASTE. TUNDMATU JA EELMISED.

TUNDMATU (*tuleb sisse ja katkestab kõige põnevamal hetkel juuksurite plaanipidamise*).
 GALIBA (*tõuseb ja pöörab nahkpada*

ja toolil üsna vastumeelselt teistpidi): Palun!
 TUNDMATU (*seab end sõnagi lausumata toolil mugavamalt istuma*).
 GALIBA: Mida soovite?
 TUNDMATU (*teeb ainult mingi ebamäärase žesti näo ees*).
 GALIBA: Habe?... Olge lahked!
 CICAK (*uurib see aeg ajalehe kuulustekülge*).
 GALIBA (*Tundmatule*): On täna aga ilm, eks ole.
 TUNDMATU (*ainult mõmised midagi ebamäärast*).
 GALIBA: Jajah, teil on õigus.
 CICAK (*uurib ajalehe tagant vargsi Tundmatut*).
 GALIBA: Kunagi, vabandage väga, oli seep hoopis kvaliteetsem. Üldse ei vahuta. Hõõru teist näonahale nagu pörandapoonija.
 TUNDMATU (*ainult aevastab valjusti*).
 GALIBA (*pühib peeglile lennanud vahupritsmed ära*): Jumala eest... tore reklaam vabrikule, kes seda turule laseb ja pealegi niisuguse hingehinna eest.
 TUNDMATU (*tirib taskurätiku välja*).
 GALIBA (*ulatab talle suurätiku*): Palun, olge hea... Kasutage seda!
 TUNDMATU (*nuuskab nina valjusti tühjaks ja ulatab rätiku sõnagi lausumata Galibale tagasi*).
 GALIBA: See on nendest ilmadest. Nohu. Minul ka oli hommikul nohu, aevastasin.
 CICAK (*vaatab ajalehe tagant üles*):
 GALIBA (*kui kunde ikka veel vaidlusse ei lasku*): Aga teid, härra kolleeg, vähemalt nohu ei kimbuta. Jajah, mida inimene tänapäeval kõik ei annaks ühe hea ja tugeva tervise eest. Aga ma ütlen teile, tervist ei saa osta ega müüa.
 (*Helliseb telefon*).
 CICAK (*kargab kähku telefoni juurde*): Jah! Anastázia?... Suurepärane. Kohe olen seal. Silmapilk tulen. (*Paneb toru hargile*). Kole lugu! Kuidas inimene peab ennast kas või lõhki kiskuma. Teate, kes helistas? Polikliinikust. Hambaarst, et ma võin kohe tulla.
 GALIBA: Oi-oi-oi! Hambad... Ma ei kadesta teid.
 CICAK: Aga seejuures on ta väga kena eit, talle ei saa kuidagi ära ütelda.
 GALIBA (*heidab tähendusrikkalt käe*

ga): Aga vaadake ette, et ta teile puuriga pähe ei löö, nagu celmine kord.

CICAK: Veri, ära värise! Ma olen silmapilk tagasi. Loodan, et saate siin üksi hakkama. Ma jooksen üle õue, on ligem. (Lahkub.)

GALIBA: Kuidas heaks arvate, härra kolleeg... Mul üks vile kõik, kas üle õue või üle uulitsa, tühja temaga...

TUNDMATU (nägu üleni vahus, sihib silmanurgast vihaselt Galibat).

GALIBA (hakkab teda vaikides hoog-
sate ja tähendusriikaste noatõmme-
tega raseerima).

(Telefon heliseb jälle.)

GALIBA (paneab noa käest ja läheb telefoni juurde): Moment... üks-ainus moment... Halloo! Gabika? See oled sina? Tere, tuvike... Mis sul vaja? Raha? Sul ei ole? No muidugi... Miilal sul enne on olnud... Kui palju? Sada kaksküm-
mend krooni? Misjaoks? Ekskursi-
oonile? Kas nad seal koolis on hul-
laks läinud? Muud ei tee, kui käi-
vad ekskursioonil. Õelgu, et ta on
haige... Tema tahab sõita?...
Tahab... tahab. Saja kahekümne
krooni pärast, ingliske, pean ma siin
nagu kits kaks vahetust kepsu löö-
ma. Mi-is?... Nutab? No anna
siis... Olgu peale, kuule, Gabi...
Anna talle need sada kakskümend
krooni... Ja Boženale anna...
Mi-is? Vanemad klassid ei lähe
ekskursioonile? Las paneb siis hoiu-
karpi... Kah sada kakskümend
krooni... Aga, Gabi, me oleme ik-
kagi vanemad. Ah ei ole? Issanda
halastus, me peame andma neile
kõik, mida me nende silmadest väl-
ja loeme... Ja mine too Lucinka
ja Evi täna varem lasteaiast ära,
et need samariitlased jälle ei jori-
seks, nagu ei tooks me oma lapsi
õigel ajal ära. Justkui ei oleks me
neile selle eest maksnud... Ja astu
nendega kohvikust läbi, sööge vahu-
koort.

TUNDMATU (keerab end toolil ringi
ja kõhatab tähendusrikkalt).

GALIBA (pöördub tema poole, kuid
ei lõpeta, vaid vastupidi, võtab tele-
foni kõrval istet): Ei ole minuga
midagi juhtunud, tuvike... Ah jäta
jutt... Raha, raha... Ära sellepä-
rast endale peavalu tee. Kuule, Ga-
bike, ingliske, ma ei ole mitte til-

kagi suu sisse võtnud... Oskad sa
aga inimest pahandada. Ära pea
mind kooneriks. Küll mina juba
tean, mida me võime endale lubada
ja mida me ei või. Halloo? Halloo?
Keegi nagu räägib vahele. Halloo!
Inimesed on praegusel ajal ikka
hirmsad. Halloo!

TUNDMATU (koputab habemenõoga
vastu vahutopsi äärt).

GALIBA (keerab talle ainult selja ja
vatrab edasi): Tõepoolest, kujuta
ette — missugused... Hea, et sa
mulle helistasi. Belinkot pole tä-
na jälle tööl, lööb luuslanki...

TUNDMATU (hoiab nuga käes, kui
näeb, et Galiba räägib edasi, hak-
kab ise endal habet maha kraapi-
ma).

GALIBA: Ei tea. Kindlasti on jälle
kuskil korgi peale astunud... Eks
ma pea tema cest tegema... Här-
ra Cicák? Vaenekenel! Läks oma
hammastega arsti juurde... Sa
pead täna ise pesema. Aga, Gabika,
tuvike, sa ju tead, et ma ei põlga
ühtegi tööd... No las see pesu
olla! Las liguneb... Mi-is? Ma üt-
len, et las liguneb! Kurat võtku!

TUNDMATU (pühib raseeritud näo
rätikuga puhtaks, tõuseb, võtab kü-
bara ja teeb minekul. Parasjagu,
kui ta ukse avab, keerab Galiba end
ringi).

GALIBA (hüüab Tundmatule järele):
Halloo, halloo! Maksta tuleb! Kes
teie eest maksta mõtleb? (Laseb tele-
fonitoru tahti ja tormab välja
Tundmatule järele.) Makstat Maks-
ta!
(Töökoda on mõnda aega tühi.)

9. ETTEASTE.

CILKA JA GALIBA.

CILKA (piilub enne ukse vahelt, tu-
leb ruttu sisse ning vahib üllatu-
nult ümberringi): Alfréd?... Alfréd!
... (Otsib kardina tagant.) Alfréd!
Kas jälle on jalga lasknud?
Sulil! Pool vabariiki olen ma tema
pärast läbi sõitnud. (Tormab ukse
poole, kisendab.) Sulil!

GALIBA (põrkab uksele temaga kok-
ku): No kuulge!

CILKA (kargab temast eemale ja ki-
sendab endistviisi): Politseil... Po-
litseil... (Märkab rippuvat telefo-
nitoru, haarab selle ja kisendab to-
russe.) Politseil!

GALIBA: Kuulge, vabandust... Lu-
bage...

CILKA: Aga kes teie olete?

GALIBA: Mina? Andke andeks, ma
arvan, et seda pean mina teilt kü-
sima.

CILKA: Teie varjate teda.

GALIBA: Kellest te õieti räägite?

CILKA: Kuhu ta kadus? Kuhu see
uks viib?

GALIBA: See uks pole teie jaoks.
See on teenistujate uks.

CILKA: Suli, lurjus, röövlinägu!

GALIBA: Ah soo? Vabandust... Teie
räägite härra Cicákist.

CILKA: Miilits teab kõik.

GALIBA: Miilits? Mida ta teab?

CILKA: Põgeneb minu eest juba kaks
aastat.

GALIBA: Ah nii? Härra Cicák, va-
bandage, läks hammastega arsti
juurde.

CILKA: Hammastega? Tal on ham-
bad terved nagu hobusel. Aga mi-
nu käest ta ei pääse! (Läheb ukse
poole.) Ma tulen tagasi koos mi-
ilitsaga.

GALIBA (ruttab uksele ette): Ärge
minge!

CILKA (haarab ukseingist kinni).

GALIBA (keerab ukse lukku ja võ-
tab võtme välja).

CILKA (põrutab vastu ust): Laske
välja! Laske mind välja, või ma
pistan karjuma. Seakaril! (Kargab
Galibale kallale.)

GALIBA: Kuulge, armuline preili...
See on eksitus... Ma ei ole midagi...

10. ETTEASTE.

CICAK JA EELMISED.

CICAK (tuleb tagauksest): Cilka! Mi-
nu väike Cilka!

GALIBA (vabaneb Cilka haardest):
Palun, siin ta on. Kas ma ei õel-
nud?

CILKA (ohates): Viimaks ometi!

CICAK: Tibike, miks sa ometi mind
ei usu?

CILKA: Sinust võib kõike uskuda.

GALIBA (silub harjaga juukseid).

CICAK: Ma vannun sulle, -tibike, siin
härra kolleegi juuresolekul, et tä-
nasesest päevast peale, mis puutub
minusse, võid sa sajaprotsendilisel
kindel olla.

CILKA (sirutab kätte): Kõigepealt raha!
CICAK: Hea küll, hea küll, Cilka. Ma

maksan viimse hellerini. Ja võib-
olla veel enne, kui sa oskad ar-
vata.

CILKA: Otsekohe!

CICAK (võtab mahukast kandekotist,
millest paistab veinipudel, rahatas-
ku ja ulatab Cilka sajalise).

CILKA: Nii palju kui ma numbraid
tunnen, on siin ainult sada krooni!

CICAK: Muidugi, tibike. See on sulle
pealekauba. Sellega saad sa hotel-
lis toa. Ja ootad mind seal.

CILKA: Ah see on toa eest?

CICAK: Kas härra Galiba ei rääki-
nud sulle midagi?

GALIBA: No... õigust öelda, mul ei
olnud mahti...

CICAK: Ma loodan, kallid, et sa jä-
tad kõik ainult enda...

CILKA: Mis enda? Kõigepealt on lap-
sele vaja, siis minule...

CICAK: Ma ei räägi rahast, vaid...

GALIBA: Kallis lugupeetud proua,
me...

CICAK: Me võitsime... Aga jumala
pärast, jäta see vaid enda teada.

Sa ju tead, missugused tänapäeval
on inimesed.

GALIBA: Me võitsime spordiloteriil.

CILKA (pärast lühikest pausi): Siis
ma ootan parema meelega siin, kuni
te...

CICAK: Alles siis, kui välja maks-
takse... teatava aja möödudes.

GALIBA: Saate nüüd aru? Sellenä-
rast ongi hotell. Härra Cicák on
ju sündinud rüütel. Sündinud ka-
valer.

CILKA: Alfréd, ma arvan, me peak-
sime mõistlikult rääkima.

CICAK: Viimaks ometi! Viimaks on
kaasaegne emantsipeeritud naine
nõusse jäänud! (Tõukab teda ukse
poole, suudeldes põsele.) Tibike,
täna veedame koos meie elu kõige
kaunima õõ!

CILKA: Issand jumal. Alfréd! Kui
ma sind ainult uskuda võiksin?

CICAK: Võid, aga ei pea, tibike, kuid
sinu asemel valiksin ma parema
meelega esimese võimaluse.

GALIBA (jäänud kahekesi): See, här-
ra kolleeg, meil veel puudus!

CICAK: Mis pagana päralt te te-
maga ilma minuta õiendama hak-
kasite?

GALIBA: Ma... ma... Kus te nii
kaua tolgendasite?

CICAK: Kaua? Tervet tundigi ei ku-
lunud ja Belinko on täis nagu
templi härg. Anastázia töötas mul-

le armastust ja peale selle mõtlesin ma ka meie tervisele ning käteosavusele. (Võtab sahtlist punnivinna.)
GALIBA: Härra kolleeg, mida see peab tähendama?
CICAK (kallab klaasid täis): Härra kolleeg! Palun alandlikult!
GALIBA (võtab klaasi): Oigust ütelda... on teil õigus. Praegusel silmapilgul me kahekesi peaksime tõesti terviseks jooma.
CICAK: Misjaoks suuri sõnu, härra kolleeg?
GALIBA (paneb klaasi kuest): Aga tööajal?
CICAK: Mis siis? Arvate, et meie oleme selles linnas ainukesed?
GALIBA (võtab klaasi uuesti kätte): Teil on õigus... Kuigi võib-olla poleks paha, mis te arvate, kui keeraks ukse mõneks minutiks lukku. Mõni ahv võib järsku sisse sadada.
CICAK: Et te ei unustaks seda esmaspäeval!
GALIBA: Olgu, härra kolleeg! Elagu esmaspäev!
CICAK (joob tühjaks ja kallab uuesti):
GALIBA: Teate, ei olegi paha. (Joob lõpuni, läheb siis ukse juurde ja keerab selle lukku.)
CICAK: Kuhu me jääme?
GALIBA: Sinna, kus mina toon mustapesukoti, teie aga seisate haamriga selja taga.
CICAK: Tasa!
GALIBA: Mis on?
CICAK: Tasem!
GALIBA: Ärge kartke! Ma panin ukse lukku.
CICAK: Keerake lahtil!
GALIBA: Miks?
CICAK: Me ei tohi kellegi tähelepanu enda peale tõmmata.
GALIBA: Arvate?
CICAK: Keerake lahtil!
GALIBA (läheb ukse juurde): Teil on õigus. Järsku kargab veel mõni mees kontrollkomisjonist sisse. (Viitab pudelile.) See tuleb maskeerida. (Ulatab Cicákile lina.) Ja kõigele lisaks, härra kolleeg, on mul hiilgav idee.
CICAK: Ideedega tuleb ettevaatlik olla! Iseäranis praegu tuleb ettevaatlik olla, et me asja ülearu keeruliseks ei teeks.
GALIBA: Kuule, Fredy...
CICAK (üllatunud): Kuidas?...
GALIBA: Kuule, sina siga!

CICAK: Ah soo? Te arvate, et me võiksime...
GALIBA (tõstab klaasi): Sinasõprust juua. Sellest silmapilgust peale olen ma sulle ainult Gejza.
CICAK (ulatab talle käe): Ja mina olen Alfréd.
GALIBA (kaisutab teda): Olgu nii!
CICAK: Olgu nii! Gejza, Gejzinka või Gejzik, kuidas mulle rohkem meeldib.
GALIBA (kallab klaasidesse): Nüüdsest peale oleme me justkui lihased vennad.
CICAK: Ma teadsin seda. Ma tean seda juba ammugi.
GALIBA: Mida? Mida sa teadsid?
CICAK: Et ainult suur ja õilis ideaal võib inimesi ühendada.
GALIBA: Ideaal?... Mina nimetan seda edaspidi ainult tingmargiga — Ignác.
CICAK: Tasa! Gejza, tasem!
GALIBA: Hea küll, Fredy... Kuule... Ma tahtsin sult midagi küsida. Sinusuguse nimega... Alfréd... Alfréd... haldjate nõuannetega varustatud... paremat nime ei oleks võinudki sulle anda...
CICAK: Sa tahtsid midagi küsida?
GALIBA (võpatab kuidagi tahtmatult, võtab siis klaasi ja kummutab tühjaks): Tead, üks asi siiski... ripub...
CICAK: Mis ripub? Kus ripub?
GALIBA: No kuidas ma sulle seda seletan... Ripub õhus. Tegemist ei ole ju paljalt inimese tapmisega... Eks ole, Fredy? Ma loodan, et sa oled ikka veel... endist viisi kristlane nagu minagi...
CICAK: Ah seda? Sa mõtled surmapattu, südametunnistusepiinu ja igavest needust?
GALIBA: Sul on veel koolipõlvest meeles? See on hea, et sul meeles on.
CICAK: Jah on. Ainult meil siinilmas, Gejza, on katekismus juba ammu läide läinud.
GALIBA: Juba ammu?
CICAK: Mis asi on hingeõnnistus? Mis asi on põrgupiinad? Põrgu on siinsamas. Põrgus vaevled sa, kui sul midagi pole. Aga kus on taevast? Ka taevast on siin, kui sul midagi on. Kas pole nii? Väga lihtne loogika, Gejzik.
GALIBA: Küll sul on kuldne kuppel, küll lõikab, Fredy. Kahju, et sind

ei pandud edasi õppima. Hirmus kahju.
CICAK: Too kott siia!
GALIBA: Miks, mis sellega praegu teha?
CICAK: Teeme proovi.
GALIBA: Kas me jaksame teda tassida?
CICAK: Need kaks kuivanud konti ja tilk vett vahell! Uhe käega viin ära.
GALIBA: Aga kuhu, Fredy, kuhu me ta matame?
CICAK: Kannatust!
GALIBA (toob mustapesukoti):
CICAK: Roni kottil!
GALIBA: Me peaksime ukse siiski kinni keerama.
CICAK (läheb ukse juurde):
GALIBA (puistab musta pesu kotist välja):
CICAK: Noh! Roni sisse!
GALIBA (ronib kotti):
CICAK (tõstab koti õlale): Käkitegu.
GALIBA (kotist): Kuule, Fredy! See justkui ei ole siiski päris aus mäng.
CICAK: Misasi?
GALIBA: Noh, kahe mehega ühe vastu.
CICAK: Ega seda maailmas esimest korda juhtu.
GALIBA: Pealegi on ta... relvitu.
CICAK: Gejza, ma palun sind, ära nüüd mõtle sõjaliste kategooriatega!
GALIBA: Aga me peaksime siiski talle... mingi enesekaitsevõimaluse andma.
CICAK: Gejza, sa oled ennast lolliks joonud. Lõhnast on tunda.
GALIBA: Taip aometil! Enesekaitse puhul inimene harilikult... ründab. Aga ründaja vastu? See on hoopis teine tera. Ründaja kallale kargan ma nagu lõvi.
(Väijastpoolt lõgistatakse uksepinkki.)
GALIBA (ronib kotist välja):
CICAK (keerab luku vilkalt lahti).

II. ETTEASTE.

DR. PLNA JA EELMISED.

Dr. PLNA (ukse taga): Ohoo, teil on suletud!
CICAK: Oh ei! Ainult lükake kõvemini, armuline proua.
GALIBA: Suudlen kätt, proua doktor.

Dr. PLNA: Mulle paistab, et olen heal ajal tulnud. Suurepärase, vähemalt teie juures ei tule oodata.
GALIBA: Palume väga! Olge lahked!
Dr. PLNA (istub Galiba toolile): Ma imetlen neid naisi, kes suudavad tundide kaupa ilma tegevuseta juuksuri sabas oodata.
CICAK: Eks see kuulu üldse natukestviisi naiste karakteri juurde.
Dr. PLNA: Seda soengut olen ma juba kenakesti paar aastat kandnud ja ma kinnitan teile, et üksnes sellega tunnen ma ennast mugavalt.
GALIBA: Armuline proua, see on su latõsi. See soeng laseb ennast hästi lõigata, hästi kammida ja on alati pidulik.
Dr. PLNA: Aga kus teie noorem põlvkond on?
GALIBA: Meie tibike on halge.
Dr. PLNA: Kas on midagi tõsist?
GALIBA: Ei meie tea. Olla täna ka teie majas käinud. Ei olevat, vaenekene, hommikul teie inimestega kaubale saanud.
Dr. PLNA: Inimestega on tänapäeval üldse raske.
CICAK: Ei ole midagi imestada meie närvilisel sajandil...
Dr. PLNA: Teil on mõnevõrra õigus, härra...
GALIBA: Härra Cicák...
Dr. PLNA: Arstiteaduse vaatevinklist elame me läbi sääraseid paradokse, et võtab tummaks.
GALIBA: Kas see on miski uus haigus?
CICAK: See on paradoks, Gejza... Paradoks!
Dr. PLNA: Uhest küljest tõstame inimeste keskmist eluiga, pikendame isegi raukade elu. Mõnikord täiesti kasutult, hirmsate jõupingutuste ja suure rahakuluga. Aga teisest küljest degradeerub, kängub samal ajal palju rohkem noori inimesi kõige produktiivsemas elueas.
CICAK: Seda minagi. Ma tunnen seda omaenda nahal.
(Klaasukse taha ilmub tume vari, üks läheb aeglaselt lahti ja lõvel seisab Ignác. Ta on veelgi rohkem räpane ja sagrais kui hommikuse käigu ajal.)

12. ETTEASTE.
IGNAC JA EELMISED.

CICAK: Astuge aga edasi, Ignác!
IGNAC (tõmbab ukse enda järel kinni).

GALIBA (osutab käega nurka): Mingi sinna! Istuge seal! Radiatori juurde, seal on teil hea soe.

IGNAC (võtab sõnagi lausumata töökoja nurgas istet).

Dr. PLNA (sosinal Galibale): Kas te sellel peate ka pead pesema?

GALIBA: Te võite südamerahuga valjusti kõnelda. Ta on kurt nagu känd. Ei kuule, kui te talle kas või karjute.

Dr. PLNA: Hiljaaegu ma tohterdasin tal vähemalt kaks kuud mädanenud jalahaava. — Kas teie kederluu enam ei valuta? — Aga sel ajal, mis ma tema kallal jändasin, pidi ooteruumis üks kaheksateistkümnenda-aastane tütarlaps südamevea pärast peaaegu hinge heitma.

CICAK: Kõik meie ametiasutuste töö suur viga. Ta oleks tulnud juba ammu mõnda vanadekodusse paigutada.

Dr. PLNA: Ta on olnud vanadekodus... Juba kolmel korral, iga kord jalga lasknud.

CICAK: Need vanadekodud... Ei see elu seal meelakkumine ole.

GALIBA: Aga kerjata ja elada solgikastidest korjatud jäätmetest?

Dr. PLNA: Aga vabana. Elada vabana, härra Galiba, ärge seda unustage. Seda ma teile parem aga ei ütlegi, mis läheb meditsiini sektorile üks sihukese inimese koht vanadekodus maksma.

GALIBA: Ja kõik tuleb meie taskust. Meie maksudest, meie käest... Ma ütlen teile, mul tuleb vahel niisugune viha peale...

CICAK: Ainult rahu, Gejza!

GALIBA: Inimene rügab siin tööd teha...

IGNAC (istub nurgas, peaaegu liikumatult, näib, et ta tukub).

Dr. PLNA (vaatab üle õla Ignáci poole, tõmbab käega Cicáki ligemale): Kas teie peate teda pügama?...

CICAK: Juuksur nagu arstki ei tohi vahet teha. Inimene on inimene. Meie, tõsi küll, ametivannet, nagu arstid diplomi saamisel, ei anna, aga suvatsege teatavaks võtta, mis puutub humaansusse, siis oleme võrdsed.

GALIBA: Meie ei tohi inimest põlata. See on kirjutamata seadus. Te ise teate. Moraali kohaselt...

Dr. PLNA: Kristliku moraali kohaselt on see muidugi nii.

GALIBA: Aga õelge, mõne muu moraali kohaselt? Kas võib inimest põlata või veel midagi rohkemat...

CICAK (saadab Galibale ähvardavaid pilke).

GALIBA (doktor Plnále): Saate aru, mida ma mõtlen? Kui inimene pole inimesele enam see, kes ta peaks olema. Mitte inimene, vaid...

Dr. PLNA: Nagu öeldakse — hunt. (Tõuseb valmis soenguga.) Teate, mina ei ole selles küsimuses endale eluaeg peavalu teinud.

GALIBA: Teil on õigus.

Dr. PLNA (maksab arve ja teeb Ignáci poole vahtides minekut): Head päeva ja au teie auväärsele juuksuritööle!

GALIBA (saadab ta uksele): Head tervist, armuline proua. Head tervist!

CICAK (jälgib pilguga lahkujat, siis Galibat, kes keerab ukse lukku): Tsss!

GALIBA: Mis on?

CICAK: Ära veel keera lukku! Keegi märkab, et meil on valge ja kukub veel ukse taga põrutama.

GALIBA: Kustuta siis tuli ära!

CICAK: Me leppisime kokku, et valgustus on sinu mure.

GALIBA: See on tühiasi, detail.

CICAK: Kõik peab plaani kohaselt käima.

GALIBA (tuleb ukse juurest ära): Aga mis siis, kui keegi tahab ikkagi sisse saada?

CICAK (võtab pliitsi ja paberi): Panneme sildi välja: «Suletud».

GALIBA: Kirjuta, et oleme koosolekul...

CICAK: Suletud haiguse tõttu! See on veenvam ja ohutum kui koosolek.

GALIBA (võtab sildi).

CICAK (heidab pilgu Ignáci poole): Sa kuula, kuidas norskab.

GALIBA (riputab sildi üles ja keerab ukse lukku): Tänu taevale, Fredy, see on hea märk.

CICAK: Misasi?

GALIBA: See, et ta magama jäi. Justkui tellimise peale.

CICAK Teda tuleks...

GALIBA: ... üles äratada?

CICAK: Oh ei! Vastupidi, veel kõve-

mini magama panna. Veel sügavamasse unne. Igaveseks ajaks.

GALIBA (haarab oma täiskallatud klaasi): Fredy!

CICAK (võtab samuti klaasi): Kordamineku terviseks!

GALIBA: Kuule, kas sa?...

CICAK: Ma tegin sulle ju kõik alles natukesel ajal eest selgeks. Ära fantaseeri!

GALIBA: Me pidime ta ju ainult uimaseks lööma.

CICAK: Gejza! Me pole alustanudki, aga sinu veri juba väriseb. Sa ju näed, ta magab...

GALIBA: Aga mina arvan, magagu ainult nii kõvasti, et ta meil seejuures üles ei ärkaks. Ainult nii kaua, kui palju meil vaja.

CICAK: Ja mis pärast saab? Sa arvad, et ta peab lõuad, kui ta leiab, et kotti enam pole. Läheb miilitsasse ja räägib, et oli meie juures.

GALIBA: Aga, Fredy... Mina...

CICAK: Ära targuta ja võta veel üks klõmakas!

GALIBA: Proovime temalt... Kõigepealt niisama üles leida.

CICAK: Kuidas niisama?

GALIBA: Elusast peast ja pärast vaatame, mis saab.

CICAK: Gejza! Ma lähen hulluks!

GALIBA: Ära mine! Ei-ei, mis ma siis pärast ilma sinuta peale hakkam?

IGNAC (hakkab nurgas toolil kõhima).

CICAK: Kustuta tuli!

GALIBA (kustutab tule, pimedus, eesriie langeb kokku).

Vaheaeg

TEINE OSA

Lavapilt sama.

13. ETTEASTE.

GALIBA, CICAK JA IGNAC.

GALIBA: Fredy?!

CICAK: Pane küünal põlema!

GALIBA: Kas poleks parem teha niisama ära? Täiesti pimedas. Ma tunnen ennast kuidagi kindlamini, kui ma ei pruugi teda silmast silma näha.

CICAK: Ma ütlesin — küünal!

GALIBA: Silmapilk, silmapilk! (Tõmbab lauasahtli kolinal lahti.)

CICAK: Tas-s-sem!

GALIBA (süütab küünla, võtab selle kätte ja käib töökojas ringi, katsudes, kas üks on lukus, lastes alla aknakatted ja tõmmates kokku kardinaid).

CICAK: Kui ma vaatan seda kentsakat kondibuketti...

GALIBA (silmitseb, küünal käes, Ignáci): Sul on õigus. Ei seda ei ole võimalik enam inimeseks pidada.

CICAK: Aga ikkagi... Kuulsid ju?

GALIBA: Mida?

CICAK: Kaheksateistkümnenda-aastane tüdruk pidi tema pärast surema.

GALIBA: Kes seda teab, kas pidi või ei pidanud. Meie, kui õigust ütelda, osutame tervele inimkonnale üldkasuliku teene.

CICAK: Selles ei kahtle ma karvavõrdki.

GALIBA: Kui ma teda sedasi vaatan, on tal sealilmas kindlasti parem. Vaene sant, sinu kannatustele peab lõpp tulema.

CICAK: Ja sina veel kõhkled, et...

GALIBA: Ignác! Oigust ütelda, peaksid sa meile tänulik olema, et me su ilma valuta...

CICAK (joob klaasi tühjaks ja annab Galibale käeligitusega märku, et too sedasama teeks).

GALIBA: ... teisele kaldale toimetame.

CICAK: Too haamer!

GALIBA: Nüüd kohe?

CICAK: Millal siis veel?

GALIBA (astub Ignáci lähemale):

Mina siiski prooviksin ennem...

CICAK: Ei mingeid eksperimente!

Ekspertide eest oleme juba üleliia kallist hinda maksnud.

GALIBA (paneb klaasi kõrvale).

CICAK: Too kott!

GALIBA: Oota, Fredy! (Õritab kätt Ignáci kuuekaelusest sisse ajada.)

CICAK: Ettevaatlikult!

GALIBA (teeb ühe Ignáci kuuenõõbi lahti, siis teise, ka kolmanda): Oh issanda halastust! On see aga kõvasti riides!

CICAK: Ma vihkan riskeerijaid!

GALIBA (kisub Ignáciilt kuue seljast): Ainult rahu! Pintsaku taskutes pole mitte tuhkagi.

CICAK: Anna haamer!... Kus on haamer?

GALIBA (nõõbib Ignáci sargi lahti): Tssst!

CICAK: Kas said kätte?

GALIBA: Misasja?

CICAK: Rahakoti!

GALIBA: Ulata mulle habemenugal!

CICAK: Hull oled! Verd valama! See veel puudus! Ma räägin, rätiku sisse keeratud haamriga. Tuleb anda kõva, aga vaikne hoop.

GALIBA: Ongi käes!

CICAK: Kus ta on?

GALIBA: Sõrmed ulatavad katsuma. IGNAC (liigutab end jälle ägiseses, mõlemad kargavad temast eemale).

CICAK: Säh sulle!... Ulatasid katsuma ja ajasid kõik kapitaalselt vussi.

GALIBA: Ainult rahu, Fredy!

IGNAC (sirutab end mugavamalt istuma ja juba norskabki jälle rahulikult).

CICAK (ulatub Galibale habemenoa): Lõika läbi!

GALIBA: Mu käsi väriseb.

CICAK (hoiab Ignáci kinni).

GALIBA (lõikab osava liigutusega Ignáci sargi eest lahti).

CICAK: Näedsal! Palun väga, ongi käes!

GALIBA (haarab riidest kotikese, kuid see on Ignáci paelaga kaela seotud).

CICAK: Ettevaatlikumalt! (Võtub Galiba käest noa ja lõikab paela läbi.)

GALIBA (hoiab saaki nähtavalt värisevate käte vahel).

CICAK (tahab kotikest tema käest ära kiskuda).

GALIBA (kargab eemale).

CICAK: Gejza!

GALIBA: Ainult rahu!

CICAK (rabab kotikese Galiba käest).

GALIBA: Fredy!

CICAK (läheb küünla juurde ja hakkab närviliselt kotikese nurka lahti kiskuma).

GALIBA: Kinni õmmeldud?

CICAK: Anna nuga!

GALIBA: Ettevaatlikult!

CICAK: Aga sina valva Ignáci!

GALIBA: Mina?

CICAK: Aga kes veel?

GALIBA: Sina loed raha ja mina pean teda valvama?

CICAK (lõmbab lahtilõigatud kotist välja teise väiksema kotikese): Kuradi kurat! (Lõikab jahmunult lahti ka teise koti ja võtab sellest küünlavalgel välja ainult mingid täiskirjutatud paberitükid.)

GALIBA: Mis need on?

CICAK (on leitud vaadates keeletu).

GALIBA: Mis need on?

CICAK: Tule vaata ise ja ära karju minu peale!

GALIBA (küünlavalgel uurides): Mis asjad need on?

CICAK (loeb takerdudes paberitükidelt ainult numbraid): 1953... 2452; 1954... 6982; 1955... 5384; 1956... 9282,40; 1957... 7111; 1958... 3226, kokku 34 437,40...

GALIBA (võtub teise paberi ja loeb edasi): Jaanuar 521, veebruar 494, märts 792, aprill 386, mai 401,30, juuni 525,70, juuli 493, august 493, september 568. Ja mingit kokkuvõtet ei olegi?

CICAK (võtub järgmise paberi ja loeb): 1964... 5222,30; 1965... 7594...

GALIBA: Saan aru! Nüüd saan aru! See on vist tänavune aasta. Septembris on viimane arv, praegu on oktoober.

CICAK: Ja mis sellest kasu, kallis Gejza?

GALIBA: Jah, kus raha on?

CICAK: Tuleb otsida! Otsida! (Kargab Ignáci juurde ja hakkab talt saapaid jalast kiskuma.)

GALIBA: Ettevaatlikult, Fredy!

CICAK: Ei ole. Mitte midagi ei ole.

GALIBA: Jube lugu! Ta, lontrus, on raha kuskile peitnud.

CICAK: Kolmkümmend neli tuhat ainult viiekümne kaheksanda aastani!

GALIBA: No on siga!

CICAK (raputab Ignáci saapaid).

GALIBA: Aga mis siis, kui on panka pannud?

CICAK: Siis oleks tal kotis hoiuramat, aga mitte paberilipakad.

GALIBA: Mida see tähendab?

CICAK: See tähendab raha, mida me peame kuskilt otsima!

GALIBA: Seda jah, ta ei saanud ju niisama kritseldada. Pealegi kõik nii täpselt. Teisiti ei ole võima...

IGNAC (ajab end toolil järsku sirgu, ilma et oleks kraaksatanud nagu eelnevatel puhkudel).

GALIBA (jääb soolasambana seisma, suutmata lauset lõpetada).

CICAK (ei kaota meelekindlust ja puhub põleva küünla surnuks).

(Vaikus. Kolm meest ei söanda end mõnda aega liigutada. Siis hak-

911

kavad Ignáci hambad plagisema nagu pakase käes.)

IGNAC: Issand jumal!

(Vaikus.)

IGNAC: Issand jumal, kus ma olen? (Tõuseb ja jääb seisma peegli ette, kust näeb hämaruses ennast poolpaljana.) Taevane isa, halasta! Ma olen vist juba viimsepäeva kohtu ees?

CICAK (pärast lühikest pausi): Tõesti-tõesti, mu armas poeg!

IGNAC (tardub paigale. Paus): Issanda jumala palge ees ja paljas?

CICAK: Kõik tulevad niiviisi paljalt siia.

IGNAC (kummardub saapaid võtma).

CICAK (alles nüüd moonutatud häälega): Ära näe vaeva! Siin ei varja sind miski kõikenägija palge ees.

IGNAC (silmitseb ennast).

CICAK: Ja lasku põlvili, nagu laskuvad põlvili kõik, kes peavad üskord siia tulema.

IGNAC (laskub põlvili).

GALIBA (taipab alles nüüd, et Cicak kasutab soodsat juhust, heidab endale valge lina üle pea ja siis ka Cicakile).

IGNAC: Issand jumal!

CICAK: Sina ei pea issanda jumala nime mitte ilmaasjata suhu võtma, sest patusena oled sa tulnud sest-sinast hädaorust...

GALIBA: ...kus sa ei saanud isegi viimset jumalaarmu.

IGNAC: Ma...

CICAK: Ma tean, mida sa tahad öelda.

IGNAC: Ma...

GALIBA: Kahetse ainult pattu, poeg, kergenda oma südant.

IGNAC: Kas ma tohin?...

GALIBA: See kõik on meil lubatud.

CICAK: Mitte ainult tohid, vaid pead, kui sa tahad naudida igavese õndsuse mõnused.

IGNAC: Issand jumal...

CICAK: Räägi, mis vaevab sinu südant!

IGNAC: Ma...

GALIBA: Ja mõtle hästi läbi, mida sa räägid, või muidu... Me teame kõik, teame kõik kõigist ja igahhest.

IGNAC: Ma paluksin...

GALIBA: Just-just... Siin tuleb ainult paluda, kahetseda ja paluda.

IGNAC: Issand jumal...

CICAK: Oot-oot, tema ette võid sa astuda alles siis...

IGNAC: Millal?

CICAK: ...kui sa oled hingelt ja ihult puhtaks saanud.

IGNAC: Te siis... vabandust... ei olegi?...

GALIBA: Kes?

CICAK: Sa oled puhastustules, kallis poeg. Ja meie siin esitame kaugelt maamunalt tulnud patustele ränduritele küsimusi.

IGNAC: Aga millal?... Mu head härrad peainglid, millal... millal ma siis tõepoolest surin?

GALIBA: Ära sellepärast oma pead murra!

CICAK: See hirmus silmapilk on sul juba ammu seljataga.

IGNAC: Aga mina... ma ise... ei tundnud mitte midagi.

GALIBA: Täna jumalat, et ta su nii kaunilt, nii vaikselt, ilma kannatusteta oma juurde kutsus.

CICAK: Ja pihi oma patud, kallis poeg, sest aeg lendab, sest peagi koputab järgmine kunde meie uksele ja siis oled sa pigis, sest musta hingega langed sa sinna, kustkohast siia enam keegi ial tagasi ei tule.

IGNAC (paneb käed risti): Armuline jumal... Sa tead... Sa tead ju hästi, kui sa oled kõikenägija... Ma olen seal all... Iial ei ole ma midagi halba teinud, mis võiks minu hinge rõhuda...

GALIBA: Ainult tuleta hästi meelde!

CICAK: Kellele oled sa halba teinud?

IGNAC: Halba on ainult minule teatud. Terve elu aeg. Kõik on teinud.

CICAK: Aga mis elu sa oled elanud? Mis elu? Kas kõigevägevam sind sellepärast oma näo järgi lõi, et sa...

IGNAC: Ma seletan kõigevägevamale ise kõik ära.

CICAK: Seletad siin! Sa pead siin seletama, muidu sa ei pääsegi taevavärvatest sisse.

IGNAC: Härrad peainglid. Kas te suvatsete arvata, et see oli tõesti mõni patt, kui ma...

GALIBA: Iga patt on patt. Kas sa oled kümne käsu järgi elanud? Tunnista üles ja ära keeruta!

IGNAC: Ma austasin ja täitsin kõiki...

CICAK: Pea kinni! Esimesed kuus käsku võid kõrvale jätta.

IGNAC: Kas seitsmendast alustada?

CICAK: Kas sa oled varastanud?
IGNAC: Ei ole! Iialgi ei ole.
GALIBA: Aga raha? Mis sa rahaga tegid?
IGNAC: (ehmunult): Te... teate isegi seda?
CICAK: Me teame kõik.
GALIBA: Ja sellepärast räägi! Räägi! Ära varja meie eest midagi, sest sinu hinge peal võib näha ühte plekki. Musta plekki. Mustemat kui surm, mis pidi sind seal all ära koristama.
IGNAC: Mina... mina vannun, siin sellesinase kõigekõrgema kohtu ees, et ma ei ole oma loojat eluilmas teotanud, ainult natuke... ma ainult natuke olen kahelnud temas...
GALIBA: Kahelnud? Milles?
IGNAC: Kas minu looja... kas ta on ikka oma suure töö tõepoolest hästi teinud?
CICAK: Missugune häbematus!
GALIBA: Ignác, Ignác! Aga mis sa rahaga tegid?
IGNAC: Mul oli igavesti rahapuudus. Ma olen pisikesest peale nälg ja viletsust kannatanud. Ja siis... siis järsku tuli mulle üks tunne...
GALIBA: Mis tunne? Tunnista üles, Ignác! Mis tunne see tuli?
IGNAC: Hirmus viha.
CICAK: Kelle vastu?
IGNAC: Selle õnnetu raha vastu.
GALIBA: Mis jutt see on — raha vastu?
IGNAC: Just nii. Täpselt nii.
CICAK: Aga sa ju korjasid raha?
IGNAC: Ma ütlesin endale, et küllap see on jumala sõrm. Mulle tundus, et looja tahab minu läbi maailma proovile panna. Kas ta saab ilma läbi.
CICAK: Ilma milleta?
GALIBA: Ilma rahata?
IGNAC: Uhel ööl ma jõudsin otsusele...
GALIBA: Mis otsusele?
IGNAC: Et ma hakkan raha hävitama.
GALIBA: Raha?
CICAK: Hävitama. Kuidas?
IGNAC: Et ma hakkan raha korjama ja siis hävitama. Ja näitan, et võib ilma rahata elada.
CICAK: Ja kuidas sa sellega hakkama said?
IGNAC: Teie siin peaksite ju hästi teadma.
GALIBA: Räägi aga räägi! Mis sa rahaga tegid?

IGNAC: Viiskümmend aastat...
GALIBA: See on ju koletu hulk raha!
IGNAC: ...ei kulutanud ma mitte ainsatki, mitte ühtegi krooni. Oh, kui raske oli tihtilugu. Nälg oli kalle. Viimaks harjusin ära.
GALIBA: Aga kuhu... kuhu sa panid kõik raha, mis sa kerjasid ja heade inimeste käest välja petsid?
CICAK: Kuhu sa panid vanaduspensionid? Kõik armuannid?
IGNAC: Kuhugi ei pannud, kõige kõrgemad kohtuhärrad. Te ju teate, et...
GALIBA: Kuhu?
CICAK: Igavene needus ripub ainult juuksekarva otsas sinu pea kohal, Ignác...
IGNAC: Ma olen vaene inimene... Seal all mustuse ja viletsuse sees, seal elasin ma terve oma elu usus ja lootuses, et ma olen just see, kelle läbi kõigevägevam tahab maailma elu muuta.
GALIBA: Ära puhu meile hambasse! Päästa oma hing!
IGNAC: Kõik... kõik olen ma oma südame pealt ära ütelnud. Miski asi ei rõhu mind enam.
GALIBA: Sa petsid raha maa sisse?
IGNAC: Ei peitnud.
CICAK: Aga mida sa siis tegid rahaga?
IGNAC: Raha on seal... põhjas... sügaval vee all. Te ju teate isegi. Te pidite seda ju siit ülevalt kõrgelt iga kord nägema.
GALIBA: Nojah... muidugi... Aga ega meil ka iga kord tähed ei põle. Ja mis siis, kui meie all juhtusid pilved olema...
IGNAC: Kas siis, kui pilved on, kas siis pole näha?
GALIBA: Kuhu vette sa viskasid?
IGNAC: Noh sinna... iga kuu viimasel õösel viskasin... Viiskümmend aastat järjest. Silla pealt alla... Doonau vette viskasin.
GALIBA: (Cicákile): Kuule... see mees tahab meid lolliks teha.
CICAK: Või ta ise on loll.
IGNAC: Ei ole! Tõsijutt. Igalt poolt mujalt oleks raha üles leitud. Inimesed on hirmsad, ahned. Kuid sinna veekeerisesse pole julgenud ega julge mitte ükski hing ronida. Ja jõgi... jõgi ei kuiva ära. Ka kõige kuivema suvega.
GALIBA: Sa räägid... et viskasid... kõik viimse krossini jõkke... Kui palju seda kokku oli?

IGNAC: Mul on kõik üles märgitud, kokku rehkendatud, härrad pealingid. Mul on kaasas. Ma võin auväärsele kohtule ette näidata. (Katsub rinda, kaela, ei leia kotikest, karjatab hirmsa häälega.) Aa-aa-aa! Oh õnnetust! Appi! Appi!
CICAK (kargab teda kinni hoidma).
GALIBA (surub talle lina suu peale).
CICAK: See veel puudus!
GALIBA: Mis nüüd saab?
CICAK: Ignác! Siin meie juures ei tohi karjuda. Siin valitseb igavene õndsus, valkus ja rahu.
IGNAC: Aulik kohus, aga keegi hoiab mu käsi selja taga kinni.
CICAK: See on meie ingel, kes toetab sind.

(Põrutus uksele.)

ANASTAZIA: Härra Galiba!
GALIBA (kargab ukse juurde).
IGNAC: Keegi koputab, aulik kohus.
ANASTAZIA: Härra Alfréd!
GALIBA (küsib sosinal uksepraost): Mis on, Anastázia?
ANASTAZIA: Härra Belinko käskis ütelda, et meil ei ole enam veini ega raha, et tulge juba.
IGNAC: See on keegi naine?
CICAK: Noneh... Uus hing. Nagu sinagi. Tahab puhastustulest läbi käia. Näedsa, kui palju meil tööd on, aga sina...
GALIBA: Sina aga viidad meie aega igasuguste jamajuttudega.
CICAK: Sa ütled, et viskasid Doonausse.
GALIBA: Võtaks sind vanatühi! Sellest ei saa sotti mitte ainult inimese, vaid ka pealingi mõistus.
CICAK: Aga kus, kuskohas sa viskasid?
IGNAC: Silla pealt.
GALIBA: Luiskad... luiskad! Aga talvel, kui jõgi oli jääs?
IGNAC: Ootasin, kuni jää ära läks.
CICAK (kaotab närvid): Gejza, anna mulle nuga!
GALIBA: Ei, parem on haamriga.
IGNAC (pistab hisama): Ei-ei, aulik kohus! Ärge tehke ülekohtu süütule inimesele.
(Jälle põrutatakse uksele, sedapuhku palju energilisemalt kui natukese aja eest, siis kostab Galiba naise Gabika läbilõikav kile hää.)
GABIKA (ukse tagant): Gejza, Gejza, tee lahti!
GALIBA (hirmsasti ähmis): Neitsi

Maria, nüüd võid ainult sina meid aidata!
CICAK: Kes see on?
GALIBA: Minu Gabika.
GABIKA (raputab ust): Gejza! Tee lahti, sa põrsas! Tee lahti, või ma murran ukse maha!
GALIBA (nihkub kõhklevalt ukse poole).
CICAK: Mitte üks samm!
GALIBA (jääb seisma).
CICAK: Ta ju ei tea, et me siin oleme.
GABIKA (ukse taga): Ma tean, et sa oled seal. Mind sa alt ei veal. Mind sa ei tütsal. Ma tean kõik.
CICAK: Mida ta teada võib?
GABIKA (veelgi läbilõikavamalt): Anastázia rääkis kõik ära. Sa võitsid spordiloteriaga ja nüüd loed raha. Aga abikaasade vahel tehakse kõik pooleks, Gejza! Kõik sellest silmapilgust peale, kui sa altari ees jah ütlesid.
IGNAC: Issand jumal! Sinu taevas on väga imelik. Kes siin keda taga ajab?
GABIKA (ikka ukse tagant): Gejza! Tee lahti, või ma rõhun kõvemini ja siis tuleb sul see üks omast rahast kinni maksta.
GALIBA: Ole mõistlik, Gabika. Ma loodan, et sa seda ei tee. See läheks meie rängalt maksa. (Tahab minna ukse juurde, kuid Cicák ei lase.)
CICAK: Ei tohi!
GALIBA: Aga sa ju kuulsid...
CICAK: Naiste vigurid. Uks on tugevam kui ükski naine...
GALIBA: Ainult sa ei tunne minu naist...
(Kõlab raksatus, üks lendab lahti, väljast tungib töökotta ere valgus.)

14. ETTEASTE.

GABIKA JA EELMISED.

IGNAC (taipab valguse käes, kus ta asub, ja pistab karjuma): Appi! Appi! Appi! Vargad!
GABIKA (ehmunult): Kus on vargad? Kus?
IGNAC: Siin on vargad! Varastasid mu paljaks... Varastasid...
GABIKA: Kellelt varastati? Gejza? Jumala eest, kus meie raha on?
IGNAC (täheb uksele): Appi! Miilits! Inimesed, aidake!
GABIKA: Kellelt varastati? Keda va-

rastati? Gejza? Mis on juhtunud? Kus on raha?
IGNAC: Minu raha! Röövlid! Vargad! Sulid! Kelmid!
GABIKA: Võtke vargad kinni! Võtke kinni!
IGNAC (*uksel seistes*): Siin on vargad! Siin! Härra miilits!
GABIKA: Kus on vargad? Kus on miilits? Kus? Gejza! Mis sa seisad nagu uppunud kana? (*Tõmbab sahtli lahti, siis teise, kolmanda.*) Kas tõesti? Kas meie raha varastati? Härra Cicák? Mis siin juhtus? Kas meie raha?
IGNAC: Minult varastati. Need kaks.
GABIKA: Kes kaks?
IGNAC (*viitab Galibale ja Cicákile*): Need! Pidage nad kinni, pidage kinni, hea proua, kuni tuleb miilits.
GABIKA: Aga kes teie olete?
IGNAC: Mina?
GABIKA: Fuih! Häbematu! Mida te poolalasti siin teete?
IGNAC: Nemad... nemad kahekesi kiskusid mind paljaks. Ja tahtsid tappa.
GABIKA: Teid tappa?
IGNAC: Miilits! Kutsuge miilits!
GABIKA: Gejza! Mis sa seisad nagu soolasammas? Mis on juhtunud?

15. ETTEASTE.

PIVONKA JA EELMISED.

PIVONKA (*ilmub uksele*): Mis siin toimub?
IGNAC (*tõstab käed paluvalt Pivonka poole*): Vargad! Vargad!
GABIKA (*Pivonkale*): Meid varastati paljaks.
PIVONKA: Kes varastas?
IGNAC: Terve eluaeg olen kaelas kandnud...
PIVONKA: Kaelas? Mida?
GABIKA: Vaadake teda! (*Viitab Galibale*). Minu mees. Tal on närvisokk. Ta ei saa sõnagi suust. Talt varastati kõik... kõik varastati ära.
PIVONKA (*tõmbab ukse kinni*): Ah nii! Mitte ühte sammul! Kõik jäävad oma kohtadele! Ja kõnelete järjekorras. Kes, kus, kuidas, kellelt?
IGNAC: Siinsamas... kaelas... (*Näitab kaela ümber seotud katkilõigatud paela*). Minult varastati...
PIVONKA: Teilt?
IGNAC: Jah, minult.

PIVONKA (*vaatab küsivalt juuksuritele näkku*).
CICAK: See mees... tuleks hullumajja viia.
PIVONKA: Kes?
CICAK (*viitab Ignácile*).
PIVONKA (*Ignácile*): Ja pange riided selga! Siin on naisterahvas, kas teil terakestki häbi ei ole...
IGNAC (*märkab väikesel laual oma kaelakotti ja kahmab selle kätte*): Siin ta on!... See ongil!
PIVONKA: Näidake!
IGNAC (*taganeb nurka*): Ei anna! Ei anna!
CICAK: Noh, kas näete, see peaks juba ammu hullumajas olema.
PIVONKA (*Ignácile*): Näidake siia!
IGNAC: Ei näita! Ärge võtke seda mult ära! Ärge võtke!
PIVONKA: Te ütlesite, et teilt varastati.
IGNAC: Tahtsid varastada.
PIVONKA: Kes tahtis?
IGNAC: Need kaks.
PIVONKA (*saadab kahtlustavaid pilke juksurite poole*).
CICAK: No olge lahke, mida temalt on võimalik varastada?
GALIBA: Ainult täid, mida me tahtsime talt koos räpase habemega maha lõigata.
GABIKA: Gejza! Ja mina ehmatasin ilmaasjata.
PIVONKA (*Gabikale*): Aga kes teie siis olete?
GALIBA: Vabandust, minu... see on minu naine. Minu seaduslik naine.
GABIKA (*sosinal*): Gejza... kuul... kuhu sa raha peitsid?
PIVONKA: Mi-is? Siin varjatakse midagi?
GABIKA: Minu abikaasa... siin viibiv Gejza Galiba... võitis spordiloteriiga. Ja ei taha... ei taha mulle ütelda.
PIVONKA: Mida ta ei taha ütelda?
GALIBA: Ei taha ütelda, kui palju me võitsime... Kas saate aru?
PIVONKA: Ah-soo.
GABIKA: Minu Gejza ei ole siamaani minu eest mitte ühtegi helerit varjanud. Aga nüüd! Nüüd tahab ta oma seadusliku naise eest mitu tuhat maha vaikida.
PIVONKA: Mitu tuhat?
GALIBA: Gabike, tuvike!
GABIKA: Anna enne raha siia, siis kudruta!
GALIBA: See kõik ei ole ju lösi.
PIVONKA: Mi-is?

GABIKA: Gejza, sa oled sulil! Aga kelle arvel see Belinko hommikust saadik tervet kõrtsi joodab? Sul on kodus neli näljast suud. Kuidas sa võid niisugune olla?
GALIBA: Missugune, mu ingliske?
IGNAC: Või tema on ingliske? See ingliske on hullem kui peaingel ise.
PIVONKA: Pange otsekohe riided selga! Või ma kutsun trellidega auto. Te rikute avalikku korda.
GABIKA: Palun aidake! Aidake vaest naist ja nelja lapse emal!
PIVONKA: Meie riigis on iga posti-asutus selles suhtes rangelt evidentne.
GALIBA: Mis suhtes?
PIVONKA: Spordiloterii suhtes. Ta teatab teile täpselt helleri pealt, kui palju teie abikaasale on välja makstud.
GABIKA: Kas kuuled, Gejza!
PIVONKA: Kuid ma ei saa ühest asjast aru.
CICAK: Palun väga, me oleme teie teenistuses.
PIVONKA: Mis on kogu asjaga tegemist sellel seal? (*Näitab käega Ignácile, kes vahepeal on oma räbalad selga ajanud.*)
(Paus.)
GABIKA: Gejza, kas ta varastas ainult midagi? Härra kapten, vaadake ta läbi! Mis tal selle koti sees on?
PIVONKA (*läheb Ignáci juurde ja sirutab käe*).
IGNAC (*hoiab kotti kõvasti käes*): Ei saal! Palun teid!
PIVONKA (*võtab energilise liigutusega Ignáci käest koti ja uurib paberitükke. Vaikus.*): Mis numbrid need on? Kroonid? Mis kroonid need on?
GABIKA: Kas ma ei öelnud! Ta on varas! Ja veel missugune peenike varas. Võttis riided seljast, enne kui vargile läks.
IGNAC: Nemad võtsid! Nemad võtsid mu riided... ja tahtsid kõik ära võtta...
PIVONKA: Mis kõik? Mis teilt võetud on?
IGNAC: Önn, et te õigel ajal tulite.
PIVONKA: Ma küsin, mis teilt võetud on?
IGNAC: Ei-ei... nüüd on mul kõik alles.
PIVONKA: Ärge tehke miilitsat lolliks! Te oleksite juba ammu pida-

nud trellide taga istuma. Teate, et kerjamine elatise hankimise eesmärgil on meie maal ametlikult keelatud tegevus ja me oleme seda teie puhul sallinud ainuüksi üleaarusest heatahtlikkusest, ja ma liksin — sotsialistlikust humanismist.
IGNAC: Aga ma ju... ma pole miski ohtlik tüüp.
PIVONKA: Just-just sellepärast.
IGNAC: Täna teid heatahtlikkuse eest.
PIVONKA: Palun-palun, aga pidage meeles, et niisugustega, nagu teie, me enam nalja ei tee.
IGNAC: Aga mis te nende kahega teete?
PIVONKA: Mis teil nendega asja?
IGNAC: Nende kohta peaksite kirjutama protokollid.
CICAK: Hull! Tõepoolest hull!
GALIBA: Laske tal minna, härra volinik. Las läheb rahus oma teed. Ei tasu temaga vaeva näha.
PIVONKA (*viskab kahtlustava pilgu kõigile oma ümber, viimaks Ignácile*): Noh, mis te veel tahate?
IGNAC: Ei midagi, vabandust. Ei midagi, ainult proua Galibovále tahtsin ma öelda...
GABIKA: Minule? Teie? Mis teil minule öelda on?
IGNAC (*kummardub Gabika poole, kuid see tõmbub põlglikult eemale*): Noh, kuidas arvate. Ma tahtsin seda ainult teile kõrva sisse ütelda.
GABIKA: Minul ei ole mingeid saladusi ametivõimude ees.
IGNAC: Siis küll... Kui teie härra abikaasa... see tähendab, härra Galiba tahab ligemal ajal Doonausse suprema minna, siis ärge laske. Vesi on juba külm. Seda ma tahtsingi ainult teile kõrva sisse ütelda.
GABIKA: Suprema? Doonausse?
CICAK: Pea suu, hullumeelne! Lausa segaseks läinud. Gejza ei oska ju üleüldse ujuda.
IGNAC (*Cicákile*): Teie teate, milles on asi. Aga olge ettevaatlik. Silla all on veekeeris. Sinna hüppavad ainult enesetapjad.
GABIKA: Oh issand, mis plära see mees ajab?
GALIBA: Ta on kuplist nikastunud.
IGNAC (*teeb kummarduse ainult Pivonkale*): Minu lugupidamine!
GABIKA: Te ei peaks seda lubama, te ei peaks laskma tal vabalt nor-

maailsete inimeste hulgas ringi liikuda.

PIVONKA: Nagu poleks meil praegusel ajal kuhjaga muid muresid ja probleeme.

GALIBA: Jajah, muidugi on probleeme. Aga kas te juukseid lõigata ei tahaks? Piirame pisut. Oige natukene.

PIVONKA: Ei taha. Aitab hommikusest lõikusest küll.

GALIBA: Tõsi jah!... Ma mäletan. Ja kui tore vaidlus meil oli!

PIVONKA: Nägemist siis!

CICAK: ...pange kord majja!

PIVONKA (*juba uksele*): Jätke julgesti minu hooleks!

GABIKA (*kui Pivonka eemalduvaid samme enam kuulda pole, märkab mehe töötooli taga laual tühjajoodud klaasi, uurib seda lähemalt ning avastab linaga varjatud pudeli*): Gejza?

GALIBA: Inglike, kullake...

GABIKA (*õnnelikult ja armastusväärset*): Minu Gejza! (*Langeb mehele kaela.*)

CICAK: Näedsa, palun väga. Aga sina, Gejza, kartsid, et...

GABIKA: Härra Cicák, ma olen nii õnnelik!

CICAK: Ärge rääkige! Kas tõesti?

GALIBA: Oled sa õnnelik? Aga miks sa õnnelik oled, ingliske?

GABIKA: Gejza! Palun ära mängi komejanti. See ei ole ilus omaenese naisega. Palju sa said?

CICAK: Teid ootab suur üllatus, proua Galibová.

GABIKA: Ütelge teie, härra Cicák!

CICAK: Miks mina?

GABIKA: Te mängite ju koos spordiloteriil, ma tean, et koos...

GALIBA: Fredyl on õigus, ma kardan, et...

GABIKA: Mida? Mida sa kardad, Gejza?

CICAK: Noh, kuidas seda teile ütelda...

GABIKA: Polegi tarvis ütelda.

CICAK: Just nimelt on tarvis. Me nimelt ei ole üleüldse midagi võitnud.

GABIKA: Härra Cicák, ärge tehke rumalat nalja. (*Võtab laualt pude- li.*) Kas minu Gejza niisama heast peast kogu seltskonda joodab? Asja eest, teist takka? Palun jätke, härra Cicák!

GALIBA: Muide, et sa teaksid... me jõime siin Fredyga sinasõprust.

GABIKA: Muidugi! Niisuguse sündmuse puhul on arusaadav, et te teineteist enam ei teieta. (*Kaelustab Cicák.*) Meie Fredy! Teate mis? Mul on ettepanek!

GALIBA: Sinul? Mis ettepanek?

GABIKA: Me peame seda sündmust kõik üheskoos pühitsema.

GALIBA: Jumala pärast, mis sündmust?

GABIKA: Gejza, ära ole vastik! Ma näen ju sinu silmadest ära. Mina tunnen lõhnast, millal sul on raha ja millal pole krossigi taskus.

CICAK: Aga praegu? Mida te tunnete?

GABIKA: Praegu te lausa haisete rahast, mehed. Mõlemad. Lausa haisete.

GALIBA: Gabika, jätta see tsirkust!

GABIKA: Ei, ei, ei! Pühitseme! Pühitseme, kuid mitte kõrtsis. Läheme meile! Ma ostan kana... teen prae. Ja veinid ostan. Sampust. Suupisteid. Tordi! Kulla mehed, kõik, mida tahate. Kutsume ka Belinko. Ja Anastázia. Ja teised. Et nad ei saaks meie selja taga jälle keelt peksta. Ei saaks. Issand jumal, et see mulle varem pähe ei tulnud. Kohe lähen. Gejza! Ja kalamarja ostan... Härra Cicák, kas teile ka? Mis teile kõige rohkem meeldib?

CICAK: Mulle?

GABIKA: Jätke see minu hooleks. Küll mina muretsen kõige eest. Ja hommikunil! Valgeni välja lõõme meie juures tantsu.

GALIBA: Gabil!

GABIKA (*ei võta teda enam kuulda, läheb mehe töölauda sahtli kallale ja raputab sealt kogu peenraha välja*):

GALIBA: Jätta lollused! See on töökoja raha.

GABIKA: Ära tee selle paari helleri pärast lärmi.

GALIBA: Meie terve päeva teenistus.

GABIKA: Maksad meie rahast tagasi.

GALIBA: Mu kallid ingliske...

GABIKA (*korjab raha põrandalt kokku*):

GALIBA (*jookseb Gabikale järele*): Gabil! Ära mine kuhugi! Ma räägin sulle, ära mine!

GABIKA (*ukse tagant*): Teadku terve maailm, et Galibad ei ole närutajad.

GALIBA (*kui näeb, et naist enam*

tagasi ei hoia, vajub lootusetult toolile): Tule jumal appi!

CICAK: Nüüd siis, Gejza...

GALIBA: Olen omadega põhjas. Omadega läbi. See on täielik ja lõplik krahh. Oma nelja lapse ja oma juuksuripalgaga. Fredy! Jumala eest, mis nüüd saab?

CICAK: Ei tea.

GALIBA: Kuidas nii, ei tea? Sa ju kogu aeg teadsid.

CICAK: Kui prooviks...

GALIBA: Mida?

CICAK: Kui prooviks Doonaust otsida.

GALIBA: Peenikest raha? Tuhandeid hellereid?... (*Korjab põrandale jäänud mündid kokku, tõuseb ja hakkab raha juhmil pilgul ühest peost teise lugema.*)

CICAK: Gejza!

GALIBA (*ei kuulegi*):

CICAK (*astub Gejza juurde*): Gejza! Mis sa teed?

GALIBA: Loen.

CICAK: Jumala pärast, ära ole hull! Mida sa loed?

GALIBA: Varandust. Kogu oma varandust.

CICAK: Sa võtad asja liiga traagiliselt.

GALIBA: Saa aru, see on minu lõpp... Gejza Galiba halastamatu ja mõõdapääsematu lõpp.

CICAK: Kunagi ei ole asjad nii hullud, et...

GALIBA: Mida sa mulle soovitad?... Helge pea, kuldne kuppel... Mida?...

CICAK: Kuidagiviisi veame välja.

GALIBA: Välja veavad niisugused nagu sina, aga kui viis naist tulevad su kallale, siis ei jää muud üle, kui ennast oksa vedada, aga mitte välja vedada. Vana mees, aga varsa aru. Veame välja!

CICAK: Anna andeks, Gejza, aga sa ei peaks mind solvama.

GALIBA: Mina sind? Sina solvad mind. Sina, aga mitte mina. Sina tõukasid mind põhja. Sina tegid mulle lõpu. Sina ajasid mind tege- ma sihkest lollust, mida maailmas pole siiani nähtud.

CICAK: Viisakamalt, Gejza, viisakamalt! See lollus sündis sinu kulus, mitte minu ajus.

GALIBA (*haarab ähvardavalt habemenoa*): Sina hävitasid mu! Nüüd ma näen seda. Ma nägin kohe, kes sa oled, aga mina, vana loll, ei

tahtnud uskuda. Ei tahtnud sulle ütelda...

CICAK: Mida sa ei tahtnud ütelda?

GALIBA: Et sa oled kelm, sul, pe- tis!

CICAK: Aitab! Mina oma au kalla- le... Kas said aru? Minu au ei tule keegi määrima! (*Võtab sahtlist haamri.*)

GALIBA (*taganeb samm*): Noo... kuule... Fredy...

CICAK: Teie, härra Galiba, olen ma ainult härra Cicák.

GALIBA: Oh ära pahanda! Sa ju tead, missugune see meie elu. Sõnad tulevad suust, leib läheb suhu.

CICAK: Aga võiksid oma sõnadega pisut ettevaatlikum olla.

GALIBA: Hea küll, olgu peale... Aga mida me nüüd peale hakkame?

CICAK: Paneme poe kinni ja läheme jooma.

GALIBA (*veeretab jälle krosse ühest peost teise*): Millega?

CICAK: Kas meil vähe sõpru, kes hommikust saadik meie terviseks joovad. Vahelduseks jooma meie nüüd nende terviseks, pagan võtaks...

16. ETTEASTE. GABIKA JA EELMISED.

GABIKA (*paiskab ukse mürtsuga pä- rani lahti ja peaaegu jookseb sisse, suur kingitustekoro kõhu peal*): Soh... Kõik on korras!

GALIBA (*tardub jahmunult paigale*): CICAK (*põrnitseb pärastu suurt kor- vi*):

GABIKA: Me võime terve kaubamaja lahti lüüa või kingituste kontori avada. Ma olen kõiksugu kraami kokku ostnud.

GALIBA (*läheb korvi juurde ja hak- kab värisevi käsi oste välja ladu- ma — šampanjapudel, itaalia spa- getid, purk marineeritud angerjaid, meetrijagu kitselihavorste, karp kompekke «Mon cher», mädarõika- tops ja muud head-paremat. Kärge- tab*): Mis see kõik maksis?

GABIKA (*võtab korvist kalamarja*): Kalamari... Härra Cicák, kalama- ri... Teie...

GALIBA: Ma küsin, palju see kõik maksis?

GABIKA (*avab klaaspurgi*): Nuusuta, Gejza! Sa pead nuusutama. Olii- vid... ehtsad oliivid!

GALIBA (*keerab pea kõrvale, kuid Gabika pistab talle ühe oliivi suhu, Galiba krimpsutab nagu ja sülitab oliivi välja, nii et see lendab üle toa. Galiba raputab naist vihaselt õlast*): Ma küsin, mis see maksis? GABIKA (*pärast pausi*): Aga Gejza! Ma arvan, et me selle paari näruse sajalise pärast...

GALIBA (*laseb naise lahti ja vajub selja taga olevasse tugitooli*): Paari sajalise... Paari sajalise...

GABIKA (*tõstab korvist aina uusi oste välja*):

CICAK: Siin, proua Galibová, on õgimist tervele polgule.

GABIKA (*avab veel ühe klaaspurgi*): Nuusutage, Fredy! Muinasjutud! Maisikokteil, Austria oma.

GALIBA (*sosinal*): Ma tapan su... Ma lõõn su maha...

CICAK: Närvid, Gejza, närvid!

GABIKA: Ja missugused banaanid, Gejza! (*Koorib ühe banaani, ulatab Gejzale*): Head isu! Sulle on banaanid alati väga meeldinud.

GALIBA (*kargab püsti*): Tapan ära!... Lõõn mahal!... Kõigepealt tapan sinu, siis iseenda.

GABIKA (*kooritud banaani mehe nina alla toppides*): Aga miks, Gejza?

GALIBA: Ma pole eluaeg banaani suu sissegi saanud.

GABIKA: Sellepärast proovigi! Nüüd võid sa seda endale lubada... Nüüd võid sa endale kõike lubada.

GALIBA (*vihaselt*): Issand, anna mulle andeks, aga teisisi ma ei saa.

GABIKA: Härra Cicák, mis minu mehega lahti on? Jeesus Kristus, halasta! Kas ta pole suurest õnnest lolliks läinud?

GALIBA: Mida ütles sulle miilitsavolinik?

GABIKA: Mulle?

GALIBA: Sulle!

GABIKA: Aga ma ju usun sind, Gejza. Eluaeg olen sind uskunud.

GALIBA: Ta ütles sulle, et läheksid postkontorisse. Miks sa ei läinud?

GABIKA: Küll ma lähen... Kohe hommikul... Homme hommikul. Anastázia rääkis mulle kõik ära. (*Tahab mehele armsa pai teha.*) Neli esimest võitu...

GALIBA: Neli esimest?

GABIKA: Gejza, ma palun, ära teeskle! Kui sa mõistsid seda õpilasele välja lobiseda, miks sa siis omaenese naise ees niisugust komejanti mängid?

CICAK: Neli esimest...

GALIBA: Mina lobisesin? Mina sellele tatraveskile?

CICAK: No eks sa talle ikka midagi...

GABIKA (*hakkab jälle korvist asju välja tõstma*): Aga me peame siin väikese reorganiseerimise tegema. Veel oleks ühte lauda vaja. Mis te arvate, Fredy? Eslotsa ma mõtlesin, et meil kodu, aga siin... siin on täitsa vahva. Ainult ühte lauda on vaja.

GALIBA: Minul oleks ainult kōit vaja.

GABIKA: Mi-ida?

GALIBA: Viisakat nõõri. Et ennast esimese puu otsa üles tõmmata.

17. ETTEASTE.

ANASTAZIA JA EELMISED.

ANASTAZIA (*tuleb sisse, ühes käes suur pudel, teises võrguga väiksemaid*): Priima! See vein on üks väga priima keelekastel! Koos parimate tervitustega Belinkolt, härra šeff. Ülejäänud veini toovad vaadiga.

CICAK: Kes toovad?

ANASTAZIA: Oh, seal on koos hiigla vahva seltskond. Lõunast saadik tinnivad. Avasid õnnelike võitjate nimel jooksva arve.

CICAK: Avasid minu nimel arve?

GALIBA: Aga need pudelid?

ANASTAZIA: Mõned väikesed konjakid. Peaparenduseks. Hommikul on kõik kohad kinni.

GABIKA: Tulge siia, kallike. Aidake mind, me peame siin pisut reorganiseerima. Olemisele inimliku näo andma.

ANASTAZIA: Ja juhtkonna delegatsioonil on oodata.

GALIBA: Misasja?

ANASTAZIA: Sain kokku direktori sekretäriaga. Läks lilli otsima.

CICAK: Kellele?

ANASTAZIA: Kuidas kellele? Teife, härra Alfréd.

GALIBA: Meile kõlbaksid ainult krüsantheemid... kalmu kaunistuseks.

GABIKA (*katkestab korvi tühjendamise*): Jessas, Gejza, mis hullud jutud sul täna on, et sul ka häbi ei ole... Anastázia, mis me nüüd teeme? Leib tuleks lahti lõigata.

GALIBA: Misjaoks lõigata? Las igaüks järab oma kantsakat.

GABIKA (*karjatab*): Gejza! Jäta ju-

ba! Ma olen väga kannatlik, aga näägutada ausaid ja õnnelikke inimesi ma ei luba! Usu mind!

18. ETTEASTE.

MRENICA JA EELMISED.

MRENICA (*ilmub uksele ja silmitseb rikkalikku lauda*): Ai-ai-ai-ai! Vägev värk. Aga mina pean sellest alles miilitsaorganite käest kuulda saama.

CICAK: Millest?

GALIBA: Mida te kuulda saite?

MRENICA: Et minu sõbrad on miljonärid.

GALIBA: Valejutt, härra Mrenica, valejutt.

MRENICA (*viitab laia käeliigutusega rikkalikule lauale*): No-no-noo!... Ma loodan, et te ei taha seda minu eest varjata? (*Suudleb Gabika kätt.*) Teie alandlik teener. Ma olen väga rõõmus.

GABIKA: Ka mina olen rõõmus, härra alandlik teener.

MRENICA: Mul on õine vahetus ja ma lähen alati õlleputkast läbi... Sigarette hankima... muidugi.

GALIBA: Ja mis seal õlleputkas oli?

MRENICA: Miilitsavolinik Pivonka seletas suure suuga, et tema juhtus ennelõunat juures olema, kui kaks meie juuksurit võitsid hunniku raha...

CICAK: Hunniku...

GALIBA: ... ja pealegi raha...

MRENICA: Ja rääkis veel, et olid sellest nii vapustatud, et pidid suure rõõmu pärast ühel vanal kerjusel habet ajades kõri läbi lõikama.

CICAK: Kujuta ette!

GABIKA: Inimesed ajavad ka igasugust hullu suust.

MRENICA: Tõsijutt, armuline proua.

GABIKA: Toole jääb vist väheks?

ANASTAZIA: Meil on väljas... kuuris on toole. Mahakantud toolid, aga istumiseks kõlbavad küll.

GABIKA: Fredy, kullake... aidake tütarlast!

ANASTAZIA (*haarab Cicákil käest*): Muidugi, sest ma üksipäini kardaksin. Kuuris on jube pime...

GABIKA: Aga meie tõstame see aeg korvi tühjaks.

GALIBA: Fredy!

CICAK (*lahkub koos Anastáziaga*): Ainult rahu, Gejza, ainult rahu!

GABIKA (*kui mõlemad on lahkunud*): Inimene peab kõigele mõtlema. Las korralik tüdruk püüab ta kinni. Praegusel ajal sihukesed mehed on seda väärt. Ja mehele on see kõige parem lahendus. Vallaline mees loobib raha otsekohe tuulde, aga naine... Naine juba hoolitseb, kuidas kapitali suurendada.

MRENICA: Seda jah, aga mida säärase hulga rahaga peale hakata? Tänapäeval ainult hoiukassasse pan-na.

GABIKA: Meie nõnda teemegi. Täna peame peo nagu kord ja kohus, kõik muu läheb hoiukassasse.

MRENICA: Aga kas te autot ei osta?

GABIKA: Gejza ei oska juhtida ja pealegi on autod kallid. Ennem midagi odavam. Väike maja ärkikutubadega. Annaksime välja. Puhas raha iga õõ pealt. Hotelle on ju vähe. Vennanaine sai niiviisi kahe aastaga suvila ja nüüd saab lisa suvitajate pealt.

GALIBA: Ma loodan, et sa selles pansionaadis-kombinaadis mulle uksehoidja kohta annad?

GABIKA: Ma palun sind, jäta oma hapud vahemärkused!

GALIBA: Hapud? See tuleb oliividest, südameke.

MRENICA: Kuulge, härra Galiba... kui inimesele järsku nii suur õnn kaela langeb, õelge, mis tunne ka on?

GALIBA (*võtab kõlnivett ja hõõrub meelekohti*): Ma minestan, jumala eest, ma minestan.

MRENICA: No minestage pealegi!

19. ETTEASTE.

Dr. PLNA JA EELMISED.

Dr. PLNA (*ilmub uksele*).

MRENICA: Proua doktor! Hea, et te tulite: meie juuksurmeister kipub minestama.

Dr. PLNA: Kas tõesti?

GALIBA (*raputab ainult jõuetult pead*):

Dr. PLNA: Härra Galiba, soovin õnne!

GALIBA: Kes teile juba rääkis?

Dr. PLNA: Ollepoes...

GABIKA: Väga armas teist, proua doktor.

Dr. PLNA (*ulatab Gabikale käe*).

GABIKA: Galibová.

Dr. PLNA: Väga rõõmustav, mul on väga hea meel teiega tutvuda.

GABIKA: Minul samuti. Tõsijutt. Te ei oska kujutledagi, kui tore on tutvuda heade inimestega... Sest ainult head inimesed oskavad teiste inimeste õnne üle siirast rõõmu tunda.

GALIBA: Taevas halasta, Gabi! (Pühib pisaraid.)

Dr. PLNA: Härra Galiba, te nutate?

GABIKA: Meeleliigutusest. Sõnadega seletamata õnnest. Talle tulid alles nüüd meelde meie neli naerivat ja rõõmustavat last. Meie tütrekesed. See tuli nii ootamatult meie perekonda... No kuidas ma teile räägiksin? Ma olen Gejzaga rahus ja üksmeeles elanud väga raskeid aastaid, kui meil tuli iga hellerit ühest pihust teise veeretada. Nüüd, jumal tänatud, on kõik möödas. (Kallab klaasidesse.) Lubage, meie lugupeetud külalised, lubage tõsta see klaas...

GALIBA: Gabi, pea suu! Jäta oma jama!

Dr. PLNA: Nutke aga nutke, härra Galiba. See on täiesti normaalne psüühiline reaktsioon.

GALIBA: Normaalne?

Dr. PLNA: Säärastes situatsioonides harilikult šokki ei teki.

MRENICA: Mina ütlen teile, et säärares situatsioon oleksin mina nõus kas või kolme šokinguga.

GALIBA: Paluge jumalat, et teile säärares situatsiooni ei juhtuks.

MRENICA: Aga miks?

Dr. PLNA: Meie igavesti tagasihoidlik härra Galiba!

GALIBA (kallab veini kätärätikule ja üritab seda endale laubale seada).

GABIKA: Gejza, mida sa teed? Ära mängi lolli! Kas sa ei kuulnud, et delegatsioon on tulemas.

Dr. PLNA (aitab Galibal laubale kompressi panna): Ega see teile halba tee. Aga kus teie õnnelik kaasvõitja on?

MRENICA: Härra Cicák muide...

GABIKA: ...läks Anastáziaga...

MRENICA: ...õue pimedasse kuu-ri...

GABIKA: ...toole tooma, härra Mrenica.

MRENICA: Kas teile ei näi, et nad otsivad neid toole liiga kaua?

GABIKA: Tüdruk teeb õigesti. Püüdku aga mees kinni. Kas nüüd või mitte iialgi.

20. ETTEASTE.
CICAK, ANASTAZIA JA EELMISED.

ANASTAZIA (avab ukse ja laseb enda ees sisse Cicáki, kes kannab kahte vana juuksuritooli).

Dr. PLNA: No olge lahked! Just praegu rääkisime teist.

CICAK: Minust?

ANASTAZIA: Seda võis nendest oodata. Fredy, me peame kõigeks valmis olema.

Dr. PLNA: Aga meie rääkisime teist tõepoolest ainult head...

MRENICA: Kuidas võibki teisiti.

GABIKA (sirutab Anastázia ja Cicáki poole täiskallatud klaasid): Tulge siia! Gejza ei taha kuidagi ilma teieta juua.

CICAK: Gejza! Sul on väga hea iseloom! (Tõstab klaasi.) Mille terviseks?

MRENICA: Minu meelest on nad kangesti naljakad rikkad. Kas pole veidrad?

Dr. PLNA: Ma armastan inimesi, kellel on naljasoont. Ma võin kinnitada, et tänapäeval on sääraresid meie hulgas väga vähe.

GABIKA: Ma mõtlen, et me võiksime juua...

GALIBA: Gabi, ma palun sind!

GABIKA: Mis on, mu kallatükk?

GALIBA: Ära mõtle midagi! Ole nii kallis, ja ära mõtle, kui sa ei oska mõelda.

GABIKA: No olgu, Gejza, kuidas arvad.

ANASTAZIA: Fredy, räägi neile ära! Kõigi kuuldes.

CICAK: Mina?

GALIBA: Mida sa pead rääkima?

ANASTAZIA: Kuulake siis!... Meie kahekesi...

GABIKA: Jumal tänatud. Seda ma aimasin. Anastázial! Lõpuks ometi? Soovin teile õnne nii toreda mehe puhul!

GALIBA (Cicákile): Fredy?

CICAK: No mis siis sellest, kallis Gejza, mulle on nüüd ükskama kõik. Mina olen omadega küps.

GABIKA: Küps! Just nimelt. See on õige sõna. Vivat! Elagut! (Kõik tõstavad klaasi ja samal silmapilgul avaneb jälle üks ning uksele ilmub Ignác.)

21. ETTEASTE.
IGNAC JA EELMISED.

IGNAC: Terviseks!

GABIKA: Jessus! Jälle see tüüp on siin! Mida ta otsib?

GALIBA (järsku elavnedes): Ei-ei! (Tõstab klaasi Ignáci poole.) Tulge aga sisse, Ignác!

GABIKA: Gejza, sa oled hulluks läinud!

GALIBA: Me kõik läheme varsti hulluks.

CICAK: Kõik meie kunded on täna koos meiega rõõmsad. Olgu temagi rõõmus!

GALIBA: Ignác! (Ulatab talle enda klaasi.) Te peate selle karika põhjani jooma.

IGNAC: Või nii, härrad... Te satute järsku heast peast ilmatu suure rahahunniku peale ja siis tulite veel minu raha ka himustama...

GABIKA: Kas kuulete? Mis jama ta ajab?

IGNAC: Ma pean teile ütleva, et see ei olnud teist ilus.

CICAK: Mis olnud, see olnud, seda enam ei ole, Ignác. Nüüd joome selle terviseks, mis tuleb.

ANASTAZIA: Fredy, sa oled oivaline! Ma tahaksin laulda... (Kargab tagasinas olevale lauale.) Ja tant-sida.

MRENICA: Oige mõte!

Dr. PLNA: Noored teavad, kuidas lõbutseada.

ANASTAZIA (kisub sviitri seljast).

MRENICA: Ohoo, mida ta nüüd mõtleb teha?

GABIKA (Anastáziale): Tagasihoidlikumalt, kallike! Mehi ei tohi maru ajadal!

CICAK: Jätke, proua Galibová! (Kerab raadio lahti.) Seda tuleb muusikaga teha! (Krapist hakkab kostma rütmilisi marsiheliseid, kõik kogunevad tagaplaanil oleva laua ümber, vahtides Anastázia striptiisi ja plak-sutades melodiat taktis käsi. Ainult Gejza ja Ignác jäävad esiplaanile ja hetke pärast, kui kogu seltskonna huvi on koondunud Anastáziale, paneb Galiba käe sõbralikult Ignáci kaela ümber.)

GALIBA: Ignác... Kõige armulisema jumala nimel ma palun südamest...

IGNAC: Teie? Minult?

GALIBA: Justament. Mina palun teilt...

IGNAC: Ah soo?... Noh hästi, hästi, hea küll, ma olen juba unustanud, ei iitsata ma sellest kellelegi sõnakest... Minust oleks inetu hakata kellelegi rääkima, kuidas te tahtsite mind...

GALIBA: Nemat tantsivad, aga mina nutan.

IGNAC (ulatab talle musta taskurätiku): Pühkige pisarad ära!

GALIBA: Ignác... Jumala nimel, kui üldse on mingit jumalat meie pea kohal. Kõik see siin on ainult üks suur tsirkus, komejant. Meie ei ole mitte midagi võitnud. Nad joovad minu arvel, minul aga pole krossigi hinge taga.

IGNAC: Kuidas nii?

GALIBA: Teie ainukesena peate mind mõistma. Meil ei ole midagi.

IGNAC: Ja sellepärast te tahtsitegi mulle lõpu teha?

GALIBA: Oh ei... Ignác...

IGNAC: Siis...

GALIBA: Kas te ei saa siis aru?

IGNAC: Või härra Cicák?

GALIBA: Temale on üks kama kõik. Vallaline inimene. Ilma lasteta.

CICAK (kuulab pealt): Täna olen küll veel vallaline, aga lasteta võibolla mitte.

GALIBA: Ignác, jumala pärast, halastage...

IGNAC: Mina? Kelle peale?

GALIBA: Minu peale.

IGNAC: Elada võib ilma rahatagi. Vaadake mind!

GALIBA: Kuid mul on kodus neli näljast suud ja viiendana veel Gabi kaelas. Ignác! Millal te viimase rahakoti jõkke viskasite?

IGNAC: Eile õhtul.

GALIBA: Aga kuhu? Kus te viskasite? Õelge, minu heategija, päästjal! Kuskohas te viskasite. Ma hüppan jõkke ja toon ära. Toon välja ka kõik varasema raha.

IGNAC (raputab vaid sõnatult pead).

GALIBA: Ignác, ma maksan teile tagasi. Kõik maksan tagasi. Maksan tagasi helleri pealt. Ainult päästke mind!

IGNAC: Vesi on sügav.

GALIBA: Ignác! Kus see koht on? Kus?

IGNAC: Seda ma ei või ütelda.

GALIBA: Ignác. Kui te usute jumalat, siis... siis langeb hirmus patt teie hingele. Ma... ma poon enese üles. Nii kui ma siit õnnetu katuse alt pääsen, tõmban ennast esimese

laternaposti otsa. Ja minu surm jääb teie hingele.
IGNAC: Ei jää! Minu hingele küll ei jää.
GALIBA: Uskuge — jääb! Ma hakan, kõis kaelas ja keel suust väljas, iga õõ teie silmade ees kõl-kuma...
IGNAC: Mina vaime ei karda.
GALIBA (*peaaegu põlvili langedes*): Aidake, Ignác!
IGNAC: Ma räägin, et vesi on seal sügav ja külm.
GALIBA: Praegu ei ole mulle miski küllalt sügav ja küllalt külm.
IGNAC: Kuid minul... minu elul ei oleks pärast seda enam mingit mõtet.
GALIBA: Te olete hirmus egoist, Ignác.
IGNAC: Te ütlesite, et maksaksite tagasi?
GALIBA (*lootusesädemega*): Tõsijutt! Viimse hellerini.
IGNAC: Ja paraja protsendiga?
GALIBA (*sirutab talle käe*): Vannun isa ja poja ja püha vaimu nimel! Gabika! Too Ignácile konjakit!
(Teised aga ei märkagi Galiba ja Ignáci jutuaajamist, sest Anastázia, üksnes rinnahoidja ja püksikestega, on oma esinemisega kulminatsioonijõudmas.)
GALIBA (*avab pudeli ja ulatab selle Ignácile*): Terviseks, Ignác!... Terviseks!
IGNAC (*võtub lonksu ja väristab end mõnuga*): Kui ma teid siin vaatan...
GALIBA: Issanda halastus, me oleme ju kõik kõigepealt inimesed.
IGNAC: Kas teie ka olete inimesed?
GALIBA (*sikutab Cicákil kuuesabast*): CICAK: Mis sa tahad?
GALIBA: Lootusesäde paistab meile, lootusesäde, Fredy!
CICAK: Ei ole mul mahti sädemeid vahutada, kui minu tulevane naine teeb loovat tööd.
GALIBA (*ei lase Cicákil lahti*): Ignác näitab meile koha kätte. Lähme toome raha ära.
CICAK: Kas tuukritega?
GALIBA: Fredy, ära jäta mind maha. Me peame ju kuidagi abi leidma.
CICAK: Kui juba elule lõpp teha, siis mitte vees, vaid viinas.
GALIBA: Võta aru pähe, Fredy! Eile õhtul viskas ta viimase koti vette. Selles oli... Kui palju selles oli?

IGNAC: Seitset sada seitsekümmend neli krooni ja viiskümmend hellerit.
GALIBA: Kas kuuled? Seitset sada seitsekümmend neli ja viiskümmend hellerit. Ja usu, me võime sealtsamast veel kümme, kakskümmend kotti välja tõmmata.
CICAK: Kui palju see kokku teeb?
GALIBA: Noh... ma arvan, et oma kakskümmend tuhat.
IGNAC (*võtub pudelist kõva lonksu*).
CICAK: Aga kas ta meiega mitte rumalat nalja ei tee?
IGNAC: Vannun vanajumala habeme juures... see on hea jook...
CICAK: Kus see koht on?
IGNAC: Mina räägin teile...
GALIBA: Ignác! (*Tahab teda musutada, kuid viimase ligane habe se-gab.*)
IGNAC: Jajah! Kui sügavalt... järele mõelda...
GALIBA: ...muidugi sügavalt.
IGNAC: Tõsijutt! Siis võib inimene kõik saada...
GALIBA: ...muidugi kõik.
IGNAC: Ma olen tõepoolest selles maailmas kõige viimane ja kõige suurem loll olnud. Teil on õigus. Ma uputasin Doonau põhja tuhandeid ega ole... ega ole ilal elust mingit naudingut saanud, raasukestki rõõmu leidnud, niisugust headust... (*joob ahnelt*)... maitsnud. Teil on õigus. Inimesel on tõesti ainult inimeste hulgas kõige parem olla.
GALIBA: Ignác... kas ma pole seda juba rääkinud! Kõik suhtusid teisse nagu võõrad... Mis võõrad, nagu hundid... Ainult meie... Meie olime teie vastu alati head, kui tuli habet ajada, juukseid lõigata... Meie suhtusime teisse nagu inimesed...
CICAK: Ma loodan, et te ei vaidle meile vastu.
GALIBA: Ja tänasest päevast peale... praegusest silmapilgust oleme kui üks perekond.
GABIKA (*eraldub tantsijate ringist*): Gejza, mis asja sa plärad siin?
GALIBA: Gabika! Mu südameke! (*Tahab naist kaelustada ja musutada.*)
GABIKA: Käi põrgu! Käid seda hernehirmutust musutamas ja siis kipud veel minu kallale.
GALIBA: Juua! Andke mulle juua!
IGNAC (*ulatab talle pudeli*).

GALIBA: Ei-ei! See on sinu jagu, Ignác. See on põhjani sinu jagu.
GABIKA: Taevane arm, juba sa oled ka sellega sina peal?
CICAK: Täna olemine terve maailmaga sina peal, proua Galibová...
GALIBA: Südameke, täna võime seda endale lubada.
GABIKA: No muidugi, Gejza, muidugi!
MRENICA: Härra Galiba, olgu siis terviseks!
ANASTAZIA: Nüüd lööme tantsu! Tantsime hommikuni, kuni suur valge väljas. (*Haarab Cicákil käest.*)
MRENICA: Aga kus? Ega ometi jälle laua peal?
GABIKA: Härra Mrenica, tehku noored, mis tahavad. Elu on ju nii tore, eks ole, Gejza.

22. ETTEASTE. CILKA JA EELMISED.

CILKA (*seisab uksele ja silmitseb Cicákil, kui Anastázia tal armsasti käest kinni hoiab*): Alfréd!
CICAK (*teeb vaba käega Cilka poole hooga liigutuse*): Tibuke! Tule, tule ka sina minu rinnale!
CILKA: Mida see peab tähendama?
GALIBA (*ruttab ligi ja suudleb Cilka kätt*): Armuline preili, tervitan teid! Väga kena, et te tulite.
GABIKA: Väga armas.
CILKA: Kes teie olete?
GABIKA: Galibová.
CILKA: Ma ei küsinud teilt. (*Viitab ähvardavalt Anastáziale.*) Kes see on?
CICAK: See on Anastázia, meie õpilane.
CILKA: Ei usu! Ma ei usu enam ühtegi su sõnal! Kus on raha?
GALIBA: Ärge raha pärast endale peavalu tehke, armuline preili...
GABIKA: Täna igal juhul mitte.
ANASTAZIA: Täna saab igaüks, mis talle kuulub!
CILKA: Aga mina...
ANASTAZIA: See tants kuulub armulisele šefiprouale! (*Kõik hakkavad raadiost kostva muusika taktis plaksu lööma.*)
GABIKA (*Cicákile*): Vaadake ettel! Kes see preili õieti on?
CICAK: Ärge kartke, proua Galibová. Olge minus kindel!
MRENICA (*võtub Cicákil käe alt kin-*

ni): Härra kolleeg... Mõni sõna veel enne tantsu... Mul oleks teile... noh... üks väike palve.
CICAK: Laske kuulda!
MRENICA: Ma museas... Kui te mulle laenaksite... Ma tahan vana auto uue vastu vahetada... Oige natuke... Kakskümmend viis tuhat.
CICAK: See on kõõmes, härra Mrenica. Teile iga kell!
MRENICA (*lähneb õnnelikult viilet läües tantsuringi Galiba kõrvale*).
Dr. PLNA (*Gabikale*): Teate, mis on kõige vapustavam?
GABIKA: Mis?
Dr. PLNA: Nii viisi suurepäraselt, ennastunustavalt ja seejuures inimese moodi lõbutsema. Tänapäeval juh-tud seda imeharva... Nii loomulikult, endastmõistetavalt...
GABIKA: Mul on hea meel, et te ennast nii hästi tunnete, armuline proua.
Dr. PLNA: Ah mis armuline proua! Ütle mulle lihtsalt Marča! (*Suudleb Gabikat põsele.*)
GABIKA: Ja mulle — Gabriela! (*Kallistavad teineteist.*)
Dr. PLNA (*Gabikat kallistades*): Ma loodan, Gabi, et ma võin sulle kõik usaldada.
GABIKA: Sa võid mind alati usaldada.
Dr. PLNA: Mul ei ole palju vaja... Umbes viisteist tuhat, kõige rõhkem kakskümmend... Ma tahan sugulased majast välja lüüa, nad kinni maksta... Hea meelega elaksin juba ükskord omaette ja nii... nagu teie... lahedalt ja inimese moodi...
GALIBA (*võtub naise tantsima*): Südameke! See on ju meie tants!
GABIKA (*tantsib mehega, siis liituvad teised nendega ja moodustavad ringi*).
IGNAC (*on vahepeal pudeli põhjani joonud ja kuidagi tähelepandamatult nurgas vastu ust istuli vajunud*).
ANASTAZIA (*tantsuringis*): Täna koju me ei lähe...
CICAK: Koju me ei lähe...
MRENICA: Hommikuni, hommikuni...
GALIBA: Hommikuni, hommikuni...
GABIKA: Kuni käes on päev...
ANASTAZIA: Koju me ei lähe...
CICAK: Ei me lähe...
MRENICA: Hommikuni, hommikuni...
GALIBA: Hommikuni, hommikuni...

GABIKA: Kuni käes on päev.
Dr. PLNA: Päev, päev, päev, päev...

(Vahepeal on raadiost kostunud muusika lõppenud ja dr. Plná sõnade ajal pöörutab keegi väljast uksele.)

GALIBA: Astuge sisse, härrased. Palun väga!

GABIKA (jookseb ust avama, kuid komistab ukse najal istuval Ignácile): Taevane arm, see on enast täis tõmmanud!

ANASTAZIA (Ignácile): Nihkuge pisut kõrvale, vanahärra! Meile tuleb uusi külalisi.

(Kummardub Ignáci kohale, tahab tal õlgadest kinni võtta, kuid kargab ehmunult tagasi, karjatab.)

CICAK: Tibuke!

ANASTAZIA: Jeesus Maria!

GALIBA (tormab Ignáci juurde ja haarab tema mõlemast käest kinni).

GABIKA: Gejza!

GALIBA (kohkunult): Proua doktor!
MRENICA: Pani terve pudeli hinge alla, seda on ülearu hobuselegi, mis siis veel kerjusele.

Dr. PLNA (kummardub Ignáci kohale, kõik jäävad vait): La comedia est finita.

GALIBA: Eii! Eii! Eii!

CICAK (ajab end sirgu ja teeb teatraselt sügava kummarduse): Komöödia on lõppenud!

GALIBA (raputab Ignáci): Ignác! Ära tee nalja! Ärge seiske nagu soolasambad! Jumala pärast, tehke midagi! Tehke kunstlikku hingamist!

(Kummardub Ignáci juurde ja tahab talt kuube seljast kiskuda.)

GABIKA: Gejza!

GALIBA: Ta ei tohi... ei tohi seda tšha!

GABIKA: Mida?

GALIBA: Ta ei tohi surra!

Dr. PLNA: Kahju küll, härra Galiba... See süda ei tuksu enam.

GALIBA: Siis pange talle uus süda! Proua doktor, tänapäeval on see võimalik. Ma palun teid jumala keeli... Maksku mis maksab! Te peate ta päästma!

Dr. PLNA (raputab vaid tummalt pead).

GALIBA: Kuulge, see on teist... jah, armuline proua, see on teist ebainimlik! Arst peab ju aitama!

Dr. PLNA: Ainult elusaid.

GABIKA: Issand, halasta!

ANASTAZIA: Fredy!

CICAK: Mis on?

MRENICA: Mulle tundub, et tuleb jalga lasta.

GALIBA (sosinal): Ignác!... (Karjatab.) Ignác!

(Galiba ahastava karjatuse peale tõugatakse üks väljastpoolt aeglaselt lahti ja avatud uksest veereb töökoita veinivaat. Väljast kostab õhtusi hääli ja läheneb joobnud seltskonna haledaks muutuvat jorutamist. Ohtaegu pimeneb.)

Slovaki keelest tõlkinud Lembit Remmelgas.

OLEVUSED

JUHAN VIIDING, TONIS RÄTSEP

Näidend kahes vaatuses

EESSONA

Näidendi tegelasteks on OLEVU-
SED. Neid on kaheksa. Kõik kannavad imelikke peakatteid. Silmade jaoks on mütsides avad. Seljas on neil kleidid, jalas saapad.

Tegevuskoht on OLEVUSTE maja ühine suur tuba, mille väljapääs on taga keskel. Suurest toast saab iga OLEVUSE tupp. Suures toas on neli tooli. Toas võib olla taimi.

Olevused:

NULL
ÜKS
KAKS
KOLM
NELI
VIIS
KUUS
SEITSE

MÄRKUS: 1. NELI, VIIS, KUUS ja SEITSE ON MOELDUD NAISNAITLJATELE.

2. Teises vaatuses NULL, ÜKS, NELI, VIIS, KUUS ja SEITSE valivad oma kostüümid ise.

3. «tubadesse» mineku skeem:

7		6
4		0
5	lava	1
2		3
	saal	

I VAATUS

1. pilt

(Laval on NELI. Peauksest tuleb KAKS.)

KAKS: Tere, NELI!

NELI: Tere, KAKS!

(KAKS läheb oma tupp. Tuleb VIIS.)

VIIS: Tere, NELI!

NELI: Tere, VIIS!

(VIIS läheb oma tupp. Tuleb NULL.)

NULL: Tere, NELI!

NELI: Tere, NULL!

(NULL läheb oma tupp. Tuleb KOLM.)

KOLM: Tere, NELI!

NELI: Tere, KOLM!

(KOLM läheb oma tupp. Tuleb ÜKS.)

NELI: Tere, ÜKS!

ÜKS: Tere, NELI!

(ÜKS läheb oma tupp. Tuleb KUUS. Tal on püss käes.)

KUUS: Näe, mis ma täna Prügiväljadelt leidsin. Ja ma arvan, et see on hea. Kas sa ka tead, mis see on? Vaata. (Näitab püssi.)

NELI: See on püss. Varem me seda leidnud ei ole. Ei tea, kas see on kaotatud või ära visatud?

KUUS: Tõepoolest, siin on kaks võimalust: kas kaotatud või ära visatud. Ja nüüd on veel kaks võimalust: kas jätta ta endale või viia Laiale Kivile. Muidugi, kui me ta Laiale Kivile viime, siis on kaks võimalust: kas ta võetakse sealt ära või jäetakse sinna. Kui võetakse ära, siis on ta vajalik ja hea asi, sest need on ju inimesed, kes Laialt Kivilt võtavad. Kui jäetakse Laialt Kivilt võtmata, siis järelikult tuleb pulbriks teha.

NELI: Püss on tapariist. Pauk rauda, püss palge ja kellelegi pihta.

KUUS: Siis on kaks võimalust — kas lased mööda või lased pihta.

NELI: Kui lased pihta, siis on kaks võimalust: kas saab ainult haiget või sureb ära.

KUUS: See selleks, aga vaata, kui ilusti on tehtud. Nagu päris. Selle